

KMETOVALEC

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE D LJUBLJANI

VINARSKEGA DRUŠTVA

IN KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO V MARIBORU

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

1/34 strani	Din 80—	1/8 strani	Din 350—	1/2 strani	Din 1000—
1/12 strani	Din 160—	1/4 strani	Din 500—	1/4 strani	Din 2000—
1/6 strani	Din 250—	1/2 strani	Din 700—	Priloga listu stane	Din 100 za 1000 kom.

Mala naznanila do 20 besed stanejo Din 20—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

Štev. 8.

V Ljubljani, 30. aprila 1931.

Leto 48.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine:

Njene zaloge se nahajajo: v Ljubljani, Turjaški trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Celju pri kolodvoru; v Brežicah pri Zvezi kmetijskih podružnic; v Ivanjkovcih pri Lovro Petovarju; v Murski Soboti pri kmetijski podružnici; v Novem mestu pri kmetijski podružnici; na Rakeku pri Matevž Stržaju; v Ptuj pri Kmetijskem društvu.

Umetna gnojila.

Cene veljajo za nadrobne in vagonске pošiljatve.
Apneni dušik 16/19% v pločevinastih posodah po Din 250 za 100 kg v vrečah po 235 Din. — Za 1 ha 200 do 300 kg.
Cilski soliter, 15.5% dušika, v vrečah približno po 100 kg po Din 3.— za kg. Pri vagonškem in polvagonškem odjemu cena po dogovoru.
Kalijeve sol 42%. Na drobno po Din 164 za 100 kg, vreče po 50 kg stanejo Din 85. Za 1 ha 200—300 kg. Pri vagonškem in polvagonškem odjemu cena po dogovoru.
Kostni superfosfat 18/20%. Cena Din 124 za 100 kg Ljubljana-Maribor. Na hektar 300 kg. Pri pol ali vagonškem odjemu cena po dogovoru.

Mešano gnojilo K. A. S. mineralno, ki vsebuje 8% kalija, 2% dušika in 8% fosforove kisline po Din 130 za 100 kg.

Nitrofoskal-Ruše, mešano gnojilo, za polje, travnike in vinograde, ki vsebuje 8% kalija, 4% dušika in 8% fosforove kisline po Din 146 za 100 kg, vreče po 50 kg Din 75.

Razkležena kostna moka, 30% fosf. kisline, 1/2% dušika po Din 110.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Rožena moka, izborna dušičnato gnojilo za vinograde po Din 220.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg.

Rudninski superfosfat 16% po Din 92.—, vreče po 100 kg Din 94.—, vreče po 50 kg. Pri pol- ali vagonškem odjemu cena po dogovoru.

Surova kostna moka z 10—12% fosforove kisline in 4% dušika po Din 110 za 100 kg. — Za 1 ha 300—400 kg.

Thomasova žlindra 18% po Din 106, 19% po Din 112, 20% Din 118 za 100 kg, pri vagonškem odjemu cene po dogovoru. Opozorjamo vse naročnike, da se ne moremo vezati na 18%no blago, ker moramo prevzeti žlindro od tovarne le od 18—20%. Tovarne zamorejo blago dobavljati le po izpadu produkcije.

Semena.

Domača detelja	Din 23.—	Bela detelja	48.—
Lucerna ital.	Din 19.—	Franc. pahovka	38.—
Lucerna banaška	26.—	Esparzeta	10.—

Zmesi travnega in deteljnega semena, sestavljene po strokovnih navodilih zgoraj imenovanih vrst stanejo:
 III. za srednjo težko zemljo . . . kg Din 30.—
 Korenjevo seme, dolgo, zlatorumeno, po Din 22.— za 1 kg.
 Korenjevo seme, saalfeldsko, dolgo, zlatorumena po Din 38.— za 1 kg.
 Semenska pesa Mamuth, rudeča po Din 9.— za 1 kg.
 Eckendorf rumena po Din 10.— za 1 kg.

To seme je jamčeno pristno severo-nemško najvišje kakovosti.

Semenska grahova jara po Din 3.50 za 1 kg.
Semenski ječmen, jari po Din 3.— za 1 kg.
Semenski oves, originalni češki po Din 3.— za 1 kg.
 Vreče iz jute kakor poštine se posebej računajo po lastni ceni.

Krmila.

Klajno apno v izvirnih vrečah, težkih 50 kg po Din 2.75 za kg, na drobno Din 3.80 za kg, najmanj 5 kg.

lanene tropine za 38/40% beljakovin in tolšče po Din 2.60 za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 7 za kg, na drobno Din 8.— za kg, najmanj 5 kg.

Ribje olje za živino v ročkah po 3 kg = 70 Din; se pošilja po pošti; v steklenicah po 1/2 litra Din 18.—, v steklenicah po 1 1/2 l Din 30; v posodo kupca po 22 Din za kg.

Promiul, pravilno sestavljena krma za perutnino, pospešuje nesnost kokoši. Na drobno po 11 Din kg, najmanj 5 kg.

Živinska sol v vrečah po 50 kg za Din 72 (samo v Celju).

Pekk hrana za živino z vitaminom po Din 62 za kg.
Rudninski kamen za lizanje komad Din 12, aluminijasti obroček temu Din 15.

Živinorejski in mlekarški predmeti.

Slamozernica KS 2A za ročni pogon Din 2000.
Slamozernice Borek: JS8 po Din 1680, **VS10** po Din 1890, **VFS12** po Din 2200, **VFSR12** z verigo po Din 2250, **VFS14** z verigo po Din 2770, **Alpina 12** po Din 2350, **HLC** za ročni pogon ali motorni pogon po Din 2600, z varnostno varovalko Din 2800, **EAS** za motorni pogon Din 3400, z varovalko Din 3700, **EBBS** za motorni pogon Din 3800, z varovalko Din 4100, **Rapid 12** po Din 4300, z varovalko Din 4700.

Drobiljač (šrotar) „Gloria 3“ Din 3600, **drobiljač za oves EMO** po Din 2000.

Reporeznica Borek EWC po Din 980, **EWL** po Din 740, **EW0** po Din 740.

Reporeznice, domače, male po Din 370, **velike** po Din 700
Telečji napajalniki po Din 130.

Gumijevi seski za napajalnike po Din 30.
Gobčni odpiralci Expres Din 150 za komad.

Posnemalnik Vega E za 75 lit. po Din 1250, **E2** za 100 lit. po Din 1400, **F** za 140 lit. po Din 2000; **G** za 200 lit. po Din 3800.

„Baltic“ posnemalnik HF za 35 lit. Din 700, **KI** 10 lit. po Din 1850, za 130 lit. s podstavkom Din 2750.

Pinje št. 1 za 5 lit. po Din 620, št. 2 za 10 lit. po Din 750.

Laktodensimeter (za določanje gostote mleka) po profesorju Gerberju po 50 Din.

Sirišče dansko originalno Hansenovo v prahu (iz Kodanija), v škatljicah po 25 gr po Din 12, 50 gr po Din 20, 100 gr po Din 40, 500 gr po Din 180.

Brozoparilnik Alfa s pocinkanim kotlom, 50 literski po Din 1250; 80 literski po Din 1625; 120 literski po Din 1850.

Brzoparilnik Wema z bakrenim kotlom 70 literski po Din 1400; 90 literski po Din 1700; 130 literski po Din 1900.

Brzoparilnik domači, s pocinjenim kotlom 60 literski po Din 1030; 80 literski po Din 1150.

Garkon zoper rastlinske škodljivce 15 Din.

Garkon zoper živalske kožne bolezni 15 Din.

Živinozdravniški predmeti (češki izdelek); požiralnikove cevi za teleta po Din 70, za goved po Din 180; trokarji za teleta po Din 70, za goved po Din 70, irigatorji kompletni (po 3 litre) po Din 80; obroči za bike poniklani po Din 26, navadni po Din 22; toplomer za merjenje vročine po Din 25 in 30; znamke za perutino celoidne po Din —.25 za komad, aluminijaste z števkami po Din —.75 za komad, ušesne znamke za živino po Din 1.50 za komad.

Sikuro, hlevski odpenjač komad Din 10.

Sadjarski in vrtnarski predmeti.

Arborin v sodih po 100 kg po Din 9.50 za kg, v posodi kupca po Din 11 za kg.

Arborin, sredstvo zoper drevesne škodljivce, v steklenicah po 1½ kg po Din 20, v ročkah po 3½ kg Din 50.

Dendrin za uporabo od 6—12%, stane kg po Din 8.50. Dobi se samo v našem skladišču Maribor.

Neodendrin za uporabo od 3—6%, stane kg po Din 12. Dobi se samo v našem skladišču Maribor.

Cepilna smola v škatljicah po ¼ kg po Din 8; v škatljicah po ½ kg po Din 15; ¾ kg po Din 28.

Najboljši cepilni noži, pripravi za vse načine cepljenja sadnega drevja od Din 33 do Din 102.

Brusni kamni za Kundejevo blago po Din 10 umetni in po Din 40 naravni.

Kultivatorji (ročni) po Din 26, 32, 38.

Prvovrstni vrtni noži, (obrezači) od Din 50 do Din 54.

Navadne drevesne škarje za obrezovanje sadnega drevja in trt od Din 20 do Din 42.

Drevesne škarje za obrezovanje vrhov, rezanje cepičev in goseničnih gnezd Din 135 do 150, **peresa k škarjam** po Din 1.

Drevesne škarje Kunde od Din 40 do 190.

Drevesne žage Din 40 do 90.

Drevesne sčeti (krtače), za čiščenje debel in vej na sadnem drevju od Din 18 do Din 40.

Strgule za drevje po Din 22 do 26.

Škropilnice ročne, Perras, bakrene po 1 lit. Din 200, po 2 lit. Din 220, ponikljane 1 lit. Din 220. Podaljšane cevi za te škropilnice po Din 20 za komad.

Škropilnice za sadno drevje in hmelj „Unikum“ od tvrdke „Nechville“, ročno-prevozne z dvema cevma po 3 m, štirimi podaljševalnimi cevma po 75 cm, 2 bambusovimi cevma po 4 m in patentnim razpršilnikom Din 2600.

Samodelna nahrbtna škropilnica A. H. 20 tvrdke Nechwile s 4 m dolgo bambusovo cevjo skupno po Din 1200.

Samodelna nahrbtna škropilnica Vega francoski sistem z 4 m dolgo bambusovo cevjo skupno po Din 1540.

Škropilnice, Flickove nahrbtnne po sistemu Jessernigg po Din 740 komad, s pumpo na poteg po Din 740 za komad.

Razpršilnik Flick za visoko drevje po Din 110 za komad.

Škarje za striženje mej od Din 40 do Din 120.

Papirnat drevesni pasovi za lovljenje mrčesa po Din 3 za meter.

Papir za lepljive pasove po Din 1 za meter. Dobi se v ovitkih po 50 metrov.

„Höchst“ lepilo za lepilne pasove: ¼ kg po Din 26.—, ½ kg po Din 48.—.

Rekord pasovi za lovljenje drevesnih škodljivcev, zavitek 20 m Din 35.

Tobačni izvleček v sodih po približno 200 kg po 5 Din kg na drobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po 40 Din, v steklenicah po 2 kg po 15 Din in po 1 kg po 8 Din z embalažo vred. Po pošti se razpošilja le pločevinaste kante.

Rafije ličje, kg po 18.— Din.

Vilaste lopate za rahlanje zemlje po Din 100.

Vrtno zalivalke „Jajag“ 10 lit. Din 160, 12 lit. 180, 14 lit. Din 200, 16 lit. Din 215.

Vinogradniški in kletarski predmeti.

Azbest Clarit za čiščenje vina po Din 80 za kg.

Eponit za čiščenje vina po Din 50 za kg.

Salodin (antiklor natrijev tiosulfat) v sodih po ca 300 kg, a Din 5.60 za 1 kg, v manjših količinah po Din 6.— za 1 kg.

Uranija zelenilo v zavitkih po 1 kg a Din 60, po ½ kg Din 33.—, v zavitkih po 15 dkg Din 15.—.

„Stopp“ nastavke za šroplilnice (hipni zatvor iz medenine) sistem Fr. Nechwile po Din 140.

Trtne škropilnice, bakrene, original Vermorel po Din 480, prava francoska Superieur po Din 500, in original Austria po Din 500 za komad.

Potrebščine k škropilnicam: kolenca po Din 10, **razpršilnik Deut** po Din 130, **navadni razpršilnik** po Din 16. **Prehodna pipa** z brizgalno, cevjo s cedilom po Din 80 za komad.

Fenoftalajnov papir za preskušanje galične zmesi po Din 1 za zvez.

„Julien“ za čiščenje vina, za belo in rdeče ¼ kg Din 30, ½ kg Din 50, 1 kg Din 90.

Gumijeve cevi za škropilnice po Din 15 za meter.

Gumijeve kroglice po Din 2.— do 2.50.

Gumijeve plošče po Din 10.— za 1 komad.

Žveplovi trakovi na azbestu po Din 16 za kg.

7ventalnik za sode po Din 60 za komad.

Žveplalniki, ročni, a Din 65 za 1 komad, nehrbtni original Vermorel Din 420.—.

Poljedelsko orodje in stroji.

Gnojnične sesalke (gnojne pumpe) 330 cm po Din 930, 360 cm po Din 950, 390 cm po Din 975, 420 cm po Din 1000, 450 cm po Din 1025, 290/420 cm po Din 1150.

Gnojnične sesalke F 400 Din 980 F 450 Din 1000.

Gnojnična sesalka „Kremžar“, dolžina 3 m Din 1250, 3.5 m po Din 1300; podaljšek 1.50 m Din 250.

Razpršilnik za gnojnične sode po Din 110.

Robkač za koruzo EMR po Din 1120, mali ročni po Din 110.

Lopate za štihanje po Din 24.

Lopate za nakladanje po Din 24.

Grablje železne, 10 do 16 zob po Din 12.50 do 20.

Vile železne, s tremi rogli po Din 14, s štirimi po Din 15.

Vile garantirane, s štirimi rogli po Din 25, s tremi rogli po Din 23.

Francoski kljubi (francozi) Rapid, mali po Din 35, veliki po Din 100 za komad.

Sackovi plugi in plužni deli:

R14MN po Din 1600, D10MN po Din 1050, D9SS po Din 1100, D8MN po Din 1000, D7MN po Din 900.— s plošne na vijake Din 1100, D6MNR 750, D5MNR Din 700, dvojni obračalni plug BW5 po Din 1650, dvobrazdni plug ZH9 po Din 1520, obračalni plug NW5 po Din 1130, NW7 po Din 1.150. **Plug FE5X** po Din 700.—, E6WN po Din 730, E6Y Din 750, K62N po Din 1.100.

Osipalnik DHUN po Din 700. **Osipalnik BHR** a Din 400.

Glave D9SS po Din 410, D8MN po Din 400, D7MN po Din 300; D6MN po Din 270; SUN na dve brazdi 420 Din, za osipanje 300 Din; HNW7 po Din 470, osipalnik DHUN po Din 480. **Glave L5** po Din 200, L6 po Din 220, H6WN po Din 260.

Glave URB4 za lešene pluge po Din 150.

Lemeži za D7 po Din 30, za D6 po Din 25, za obračalne pluge po Din 35, 6R24 po Din 48.

Plazi za D6 in D7 po Din 15 za komad.

Crtala za D8 po Din 30, za D7 in D6 po Din 25.

Deske za D6MN po Din 90; za D7MN po Din 100.

Prevozna priprava za D7, D6 po Din 190.

Kultivator FZBVR s 7 noži po Din 1600, z 9 peresnimi noži po Din 1700.

Plužna z peresnim podzemeljskim rahljačem sistem Bendhaak po Din 1.200.

Plužna na vijake po Din 650.

Plužne, enokolesne po Din 170.

Brane:

Dvodelna njivska brana 4b, široka 166, težka 62 kg a Din 700.

Trodelna njivska brana IVa, široka 2.50 m, težka 92 kg, Din 1300.

Dvodelna njivska brana I široka 2 m, težka 88 kg Din 1350.

Trodelna njivska brana Ia, široka 2.25 m, težka 107 m, Din 1450.

Travniške brane z zvezdnimi členki Z. 2. široke 1.50 m, težke 47 kg Din 700.—. Z 3 široka 1.85 m, težka 57 kg po Din 780.—. Z 5, široka 1.50 m, težka 53 kg po Din 720.—.

Travniške brane z noži N 3, široke 1.80 m, težke 80 kg Din 1000. N 4, široke 1.50 m, težke 65 kg po Din 900.

Kombinirana travn. in njivska brana KW1, dvodelna, široka 1.50 m, težka 60 kg po Din 950, njivska brana KW2, široka 2.25 m, težka 88 kg, trodelna po Din 1350.

Lahke posevne IVA po Din 520; IVbL po Din 450.

Brane na krožnike SEIOL Din 3500.

Planeti št. 8 — kot okopalnik, osipalnik in kultivator, globočina izpremenljiva, teža okoli 40 kg, Din 650, ročni po Din 160.

Izluščevalec za deteljo EVMŠ Din 1650.

Triljerji (originalni Heidovi), razr. II/2 po Din 3100, II/1a po Din 2250 komad, V/2 po Din 4500.

Sejalni stroj Sack 1.50 m širok, devetvrstni BETTA p. Din 4550; sejalni stroj Sack 1.50 m širok, enajstvrstni BETTA po Din 4800.

Sejalni stroj Sack H9 po Din 2.700, H5b a Din 2.000.

Pracnerjev sejalni stroj Budućnost, trinajstvrstni p. Din 4500.

Sejalni stroji. Dvovrstni sejalni stroj za koruzo p. Din 900.

Senior ročne sejalnice H po Din 920, L4 po Din 1.150.

Vitelj (gepelj) EGB po 3000 Din; EGF transmisija za vitelj ER po Din 1630, D800 po Din 540.

Bencin motorji Lorenz 3-4 KS Din 10.000, 3-4 KS sta bilni Din 9000, 4-5 KS prevozniki Din 14.000.

Jermena za pogon strojev: 120 mm po Din 112 za 1 m 100 mm po Din 87 za 1 m, 90 mm po Din 78 za 1 m, 80 mm po Din 60 za 1 m, 70 mm po Din 49 za 1 m, 60 mm po Din 31 za 1 m, 50 mm po Din 27 za 1 m, 40 mm po Din 25 za 1 m

KMETOVALCI!

Ne pozabite škropiti sadno drevje, vinsko trto, zelenjavo in tudi cvetlice proti boleznim in škodljivcem o pravem času, t. j., čim se razvije list in cvet, ako želite, da imate dober prinos.

Sadno drevje škropite z raztopino modre galice in apnom, proti fuzikladiji ali škrlupu in tej raztopini dodajte preparat Arzol in Sulfarol za pokončevanje jabolčnega in hruškovega cvetožera, raznih gosenic, ki grizejo mlade plodove in cvetne nastavke, plesni ali oidija in gnilobe (monilij) mladih plodov.

Vinsko trto je najbolje škropiti proti paležu ali peronospori z modro galico in tej raztopini dodati preparat Arzol proti grozdnemu molju (kiseljaku) in preparat Sulfarol proti plesnobi ali oidiju. To zatiranje je najuspešnejše in najcenejše.

Zelenjavo in cvetlice škropite samo s preparatom Agritox proti listnim ušem, raznim gosenicam in drugim zajedalcem.

Vsa pojasnila, cene in navodila o uporabi teh sredstev daje brezplačno

„BILJANA“ A. D.

BEOGRAD P ešernova ul. 14.

Telefon št. 3-80

Glavno zalogo za Dravsko banovino in prodajo po tvorniških cenah pri

**KMETIJSKI DRUŽBI
V LJUBLJANI**

GENERALNO ZASTOPSTVO:

„ALPEKO“ TRGOVSKO IND. DRUŽBA Z O. Z.
LJUBLJANA — ZAGREB

TELEFON 22-30. TEL. 44-85

PORTLAND - CEMENT

Znamke „SALONA“ (Tower), „TITAN“, „EXELSIOR“, „LAVOCAT“ in „PRIMA“ kakor tudi visokovredni cement znamke „COLOSSUS“ in „MARTELLO“ dobavimo v juta in papirnatih vrečah vsako množino po konkurenčnih cenah iz naših skladišč:

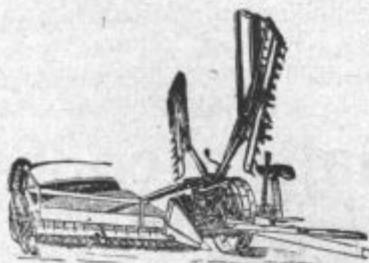
Ljubljana:
Masarykova 23

Celje:
Klavniška 1

Maribor:
Einspielerjeva 7

Za vagonске dobave zahtevajte izjemne ponudbe!

„ALPEKO“
TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA DRUŽBA,
LJUBLJANA

GOSPODARJI! •

PRED NAKUPOM VAŠIH GOSPODARSKIH STROJEV OBRNITE SE NA

K. & R. JEŽEK

TOVARNA GOSPODARSKIH STROJEV, LIVARNA ŽELEZA IN KOVIN

MARIBOR - MELJE 103

PRVOVRSTNI IZDELKI
POPOLNO JAMSTVO - NIZKE CENE - NA OBROKE

Najboljšo!

Modro galico

izdeluje tovarna

„Zorka“ v Subotici

po staroznanem ausiškem (Aussig-Ustje) načinu, ki je zajamčeno 98—99% in najceneja, ker se izdeluje v naši državi in se ne plača carine. Produkcija je pod stalnim nadzorstvom ministrstva poljoprivrede.

Dobavlja:

Kmetijska družba v Ljubljani.

„HERAKLIT“

so edinstvene ognjavarne, izredno izolacijske, lahke gradbene plošče s katerimi:

napravite Vaše hleve suhe in tople

Če ste napredno misleči kmetovalec in izkušeni živinorejec boste vedli te prednosti primerno vpoštevati. Z HERAKLITom zidate naglo, poceni in dobro. V zdravih, suhih HERAKLIT - hlevih se počuti Vaša živina dobro, vidno uspeva in pridobiva na teži. Vaše krave dajejo več mleka. — Novi hlevi iz HERAKLITa odговarjajo najvišjim zahtevam sodobne tehnike za zidanje hlevov.

Stari manjvredni hlevi se popravijo in izolirajo z vzidanjem HERAKLIT - ploščami. Stavbeni stroški so zmerni, ker lahko zidate brez pomisleka ob vsakem času. HERAKLIT - plošče se lahko obdelavajo, možno jih je žagati in z žrebeljmi pribiti. Plošče so lahke, zato transport v hribovite kraje ne dela nikakih težav. Odvoz od kolo-dvora opravite z domačo vprego. Zgradbe in prezidave opravite sami z domačimi hlapi. Pišite nam še danes eno dopisnico! V nekaj dneh ste v posesti obširnih pojasnil.

„MATERIAL“ Ljubljana, Dunajska c. 36

Telefon števil. 27-16

trgovska družba z o. z.

Brzojavke: Material.

Tone Vovk — Bled.

Fr. Berjak — Kranj.

Jos. Hladnik — Rakek.

SKLADIŠČA:

A. Čufer, Jesenice.

Jos. Klemenčič - Novo mesto.

D. Rakusch — Celje.

V. Kūhar — Maribor.

Viljem Dengg — Ptuj.

KMETOVALEC

GLASILO KMETIJSKE DRUŽBE V LJUBLJANI

VINARSKEGA DRUŠTVA

IN KONJEREJSKEGA DRUŠTVA ZA DRAVSKO BANOVINO V MARIBORU

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. — Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane 30 Din, za tuzemstvo 40 Din letno. — Posamezna številka stane 2 Din. Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani, Novi trg številka 3. Glavni urednik: Ing. Rado Lah in Franjo Kafol.

Štev. 8.

V Ljubljani, 30. aprila 1931.

Leto 48.

VSEBINA: Poljanska drevesnica — last banovine. — **POLJEDELSTVO** in **TRAVNIŠTVO:** Nekaj misli in nasvetov za naše kmete v sedanjih gospodarski krizi. — Dvignimo rodovitnost naših kulturnih tal! — **SADJARSTVO** in **VRTNARSTVO:** Najboljši naši orehi. — Preizkušnja raznih sredstev za zatiranje listnih uši. — Presajanje zelenjadnih rastlin. — **Notice.** — **VINARSTVO** in **KLETARSTVO:** Vinarske zadruge in racionalizacija dela v vinogradništvu. — Svetovna vinska kriza in nje vzroki. — Pravila Vinarskega društva. — Vprašanja in odgovori. — Društvene vesti. — Razno. — Meteorološka opazovanja. — **ŽIVINOREJA** in **MLEKARSTVO:** Pripravite živino za pašo! — Svinjska kuhinja. — Vestnik Centralnega mlekarkega društva. — **Notice.** — **KONJEREJA:** Važnost konje v gospodarstvu. — Uvoz originalnih belgijscev v Drav. banovino. — **ČEBELARSTVO:** Čebelar v maju. — **GOZDARSTVO:** Ali je dovoljeno spravljati les in druge gozdne pridelke čez tuja zemljišča? — **ZADRUŽNIŠTVO:** Kupovanje vrednostnih papirjev in naše zadruge. — **DRUŽBENE ZADEVE** in **RAZNO:** Uradne vesti. — Gospodarske vesti. — Razne vesti. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Predavanja pri kmet. podružnicah v mesecu maju. — Tržne cene.

Poljanska drevesnica — last banovine.

Ing. Rado Lah.

Po napoleonskih vojnah je tedanji avstrijski cesar Franc I. z dekretom od 26. septembra 1814. obnovil Kmetijsko družbo na Kranjskem, njena pravila pa po raznih izpremembah potrdil šele 8. aprila l. 1820.

Prvi ustanovni občni zbor Kmetijske družbe kranjske je sklical tedanji deželni guverner in pokrovitelj družbe Jožef grof Swerts-Spork dne 20. novembra l. 1821., na katerem je bil za predsednika izvoljen vpokojeni gubernalni svetnik pl. Buset, za tajnika Ivan Gandin pl. Lilienstein, za odbornike pa: gimnazijski prefekt Hadnik, profesor Kersnik, mestni župan ljubljanski Hradecky in okrajni komisar Zenker. Tedaj je štela Kmetijska družba 32 rednih in 64 častnih članov.

Prvi redni občni zbor Kmetijske družbe je bil l. julija l. 1822., na katerem se je med drugim sklenilo, da izroči družba iz svojega zemljiškega posestva (na današnjih Prulah med Ljubljano in Gruberjevim kanalom in na Ljubljanskem barju) gospodu Jožefu pl. Vest, provizoričnemu profesorju za kmetijstvo na tedanjem liceju v Ljubljani, pet oralov orne zemlje, da ustanovi na njej drevesnico, deloma jo pa uporabi za kmetijske poskuse.

Posebna komisija družbenih članov je pa ugotovila, da ta svet ni primeren za drevesnico, ker je preveč odprt in izpostavljen poškodbam, pa tudi preveč močvirnat. Zato je stavila predlog, da se ta zem-

ljišča odprodajo, na mesto njih pa kupi Poljansko pristavo (Pollander Meierhof). Ta predlog je komisija podkrepila s tem, da je to zemljišče izpostavljeno vplivu solca in zraka, njegova zemlja je prikladna za drevesnico in za razne poskuse, prostor je dovolj obsežen in z ograjo zavarovan pred zlonamernimi poškodbami.

Ta predlog komisije je drugi redni občni zbor Kmetijske družbe novembra l. 1822., ki ga je otvoril tedanji deželni guverner in protektor družbe Jožef Kamillo pl. Schmidburg, soglasno sprejel ter poodlastil odbor, da oceni Poljansko pristavo in sklene kupno pogodbo. Obenem je izdal nalog, naj se ostala družbena zemljišča na Prulah in na Barju odprodajo. (Travniki na Prulah se pa tedaj niso prodali, ampak se vsaka tri leta dajali v najem na javni dražbi, za kar je družba na pr. v l. 1829. dosegla letno najemnino od 276 gld. 39 kr.)

Na podlagi tega sklepa občnega zbora je Kmetijska družba stopila v stike z lastnico Poljanske pristave gospo Margareto Fallavania, ki je zanj zahtevala 6000 gld., z dopisom od 14. oktobra l. 1822. pa znižala kupnino na 5300 gld. in 24 zlatih cekinov za napolnino (Schlüsselgeld). Po cenitvi posebne komisije je znašala tedanja vrednost tega dvorca z vsemi poslopji vred 4776 gld. 20 kr., ugotovljena s poročilom 30. decembra l. 1822. Vsled te cenitve je lastnica s svojim dopisom od 20. januarja 1823. ponovno znižala svojo zahtevo na 5000 gld.

Posestvo Poljanski dvorec je pri nakupu obsegalo stanovanjsko hišo št. 35, hieve, skedenj, čebeljak in dve stanovanjski koči. Zemljišče je merilo 8157 štir. sežnjev ali 5 oralov in 157 sežnjev (29.338 m² ali blizu 3 ha) ter bilo ograjeno z živo mejo.

Nakup in prevzem posestva se pa ni mogel takoj izvršiti, ker lastnica sama še ni bila vpisana v zemljiško knjigo in je razentega morala družba doseči dovoljenje za nakup od dvorne pisarne, ki je to izdala šele 7. junija l. 1823. Tako je bila kupnoprodajna pogodba za Poljanski dvorec za ceno 5000 goldinarjev podpisana šele 26. marca l. 1824.

S tem važnim dogodkom se je delovanje Kmetijske družbe za Kranjsko usmerilo na nova praktična pota, in sicer v prvi vrsti k pospeševanju sadjarstva in h kmetijski-kemu preizkuševanju rastlin in kmetijskega orodja ter strojev.

Tako je na pr. profesor pl. Vest v letu 1829. posejal nad 30.000 sadnih pečk za vzgojo divjakov, precepil s svojimi učenci 267 jabolčnih in 436 hruškovih divjakov, z 9 učiteljskimi kandidati pa 320 jabolčnih in 419 hruškovih divjakov, gojil 40 vrst krompirja delal poskuse z raznimi stroji pri obdelovanju, osipanju, okopavanju krompirja in koruze, preizkušal nove sejalne stroje pri koruzi in fižolu, poskušal sejati ajdo s Helenberškim sejalnim strojem itd. Vzgaljal in cepil je trte, po katerih je pa bilo le malo povpraševanja, kajti oddal jih je le 10 za 1 gl. 36 kr. Nasprotno je bilo povpraševanje po sadnem drevju večje, kajti prodal je 96 jablan in 126 hrušk, za skupno ceno 92 gl. 50 kr. Ta začetek je bil skromen, toda pomisliti je, da je tedaj bilo sadjarstvo šele v povojih.

Učenci, ki so l. 1829. obiskovali pouk o kmetijstvu na liceju, so bili: 1 frančiškanski pater, 18 bogoslovcev IV. letnika, 3 bogoslovci I. letnika, 4 slušatelji fizike in 4 slušatelji logike, skupno 30 slušateljev.

Pozneje se je l. 1850. v drevesnici ustanovila Poljedelska šola, ki je pa že l. 1863. prenehala s svojim delovanjem, ker je deželni odbor ni zadostno podpiral.

Istega leta (1850.), je bila tukaj otvorjena P o d k o v s k a š o l a, ki jo je družba vzdrževala iz lastnih sredstev do l. 1922., ko jo je prevzela država v svojo upravo.

V glavnem je bilo pa s a d j a r s t v o, ki ga je družba pospeševala s to drevesnico. Lahko je trditi, da je na tem zemljišču zibelka vsega sadjarstva na bivšem Kranjskem, in da izvira večina dreves vseh starejših pa tudi mlajših sadovnjakov iz tega zemljišča. Tukaj je gojila družba najrazličnejše vrste sadnega drevja, ki jih je dobila iz Francije, Italije in Nemčije, tukaj jih je razmnoževala in širila po vsej deželi. Iz teh vrst so se tekom desetletji odbrale tiste, ki pri nas najbolje uspevajo in donajajo največ koristi. V tej drevesnici so se tudi vzgajali tisti naši podeželski kulturni delavci, ki so toliko storili za povzdigo sadjarstva in drugih kmetijskih panog.

Pa tudi druge kulture so tukaj dobile svoje mesto. Že l. 1829. se je na tem zemljišču preizkušalo 40 različnih vrst krompirja, da se dožene tisto

vrsto, ki bi bila za tedanje krajevne in talne razmere najbolj prikladna. Od tu se je širil krompir hrastovec, ribničan, kifelčar, rožnik in druge vrste; tu ima svoj izvor naš oneidovec, ki zavzema danes tako odlično mesto med vsemi domačimi vrstami itd.

Gojitev murv in sviloprejk po Kranjskem se je tukaj začela in večina starejših murv, kolikor jih je pri nas še dobiti, je bila vzgojena na Poljanah.

Prve cepljene trte že pred več nego sto leti so od tukaj šle na Dolenjsko in v Vipavo, kajti tudi trsnica je bila tu ustanovljena.

Žita, ajda, koruza so se tukaj gojili in potem širili po deželi. Poskušalo se je najprej tu z raznimi umetnimi gnojili, najprej z mavcem, ki ga je Kmetijska družba sama pridobivala na Gorenjskem v svojih rudokopih. Pozneje pa vsa ostala gnojila.

Vsi stroji in raznovrstno orodje, ki jih je družba širila med kmete, so se najprej tu preizkusili, potem šele priporočali.

Tu je navedenih le nekaj nalog, ki jih je Kmetijska družba tekom enega stoletja vršila na tem zemljišču v svrhu pospeševanja kmetijstva po bivši deželi Kranjski. Je pa še mnogo drugih, ki jih ni mogoče vseh tu našteti. Ni čuda torej, če se je glavni odbor Kmetijske družbe le s težkim srcem mogel odločiti, ugoditi želji banovine in ji prepustiti v last to zgodovinsko tako važno zemljišče.

Banska uprava Dravske banovine je namreč že lani spomladi izrazila željo, naj bi ji družba prodala ta prostor, da na njem razširi javno bolnico, ki je postala pretesna in se nikakor ne more razviti. Tej želji banovine je glavni odbor po temeljitem preudarku ustregel in letos, 11. marca, je g. ban dr. Drago Marušič v imenu banske uprave podpisal kupno pogodbo potem, ko je gospod minister za finance z razpisom z dne 21. februarja 1931. odobril to nakupno pogodbo.

Tako je bila družbena drevesnica na Poljanah po 107 letih kot imovina Kmetijske družbe izločena in je prešla v last banske uprave Dravske banovine. To je zgodovinski čin prvega reda, ki tvori mejnik v delovanju Kmetijske družbe.

Kmetijska družba bo težko pogrešala ta objekt, ki je bil tako prikladen ne samo kot drevesnica, ampak tudi kot skladišče. V zadnji dobi se je to zemljišče uporabljalo tudi za številne preizkuse z raznimi žiti in vrstami krompirja. Vendar je bilo opaziti pešanje zemlje, ki se je toliko let uporabljala za drevesnico. Navzlic temu ji je težko ločiti se od tega posestva, na katero jo veže toliko spominov na njeno plodonosno delovanje v prid našega kmetijstva.

Kakor je pa ta svet nad 100 let služil za pospeševanje kmetijskega gospodarstva v naši deželi, tako najsluži odslej za zdravje prebivalstva vse Dravske banovine. V ta socialni in človekoljubni namen pa Kmetijska družba rada prepušča to svoje zemljišče.

Poljedelstvo in travništvo.

Nekaj misli in nasvetov za naše kmete v sedanji gospodarski krizi.

Ing. Fr. Mežan.

(Dalje in konec.)

Vsakemu poljedelcu se zdi samoposebi umevno, da mora razločevati razne žitarice med seboj in od plevelov, zelo malo pa je takih, ki bi to tudi na travnikih razločevali. Da bi tudi v tej smeri nenuški kmetje izpremenili svoje dosedanje poglede, je društvo za pospeševanje pridelovanja krme pred nekaj leti začelo dajati brezplačno semena in gnojila. V vsakem večjem kraju naj bi se s temi semeni zasejal poskusni vrt, v katerem bi mogli kmetje in njihovi posli in otroci ogledovati in spoznavati dobre in slabe krmske rastline. — Da je to pri kmetškem prebivalstvu naletelo na razumevanje, je razvidno iz tega, da je danes v Nemčiji čez 15.000 takih vrtov, ki jih je samo l. 1930. obiskalo čez 1 milijon ljudi. — Kakšne koristi so iz tega nastale, je nemogoče izračunati.

Na njivah zasluži povečanje pridelovanja lucerne največje priporočilo, če so dani naravni pogoji za njen uspeh. — Lucerna je rastlina, ki more dati z 1 ha površine največjo množino beljakovin. Beljakovine pa so za razvoj posebno mlečne, delovne in mlade živine neobhodno potrebne hranilne snovi in tudi od vseh hranilnih snovi najdražje.

Razvoj in velik sloves ogrske živinoreje pripisujejo v prvi vrsti lucerni in tudi v ameriških mlečnih farmah igra ista zelo važno vlogo. — Lucerna ima tudi zaradi svojih, včasih čez 10 m dolgih in 6 cm debelih korenin sposobnost, da iz nižjih zemeljskih plasti črpa hranilne snovi in vodo in zaradi tega v času suše ne trpi tako, kakor druge rastline in na ta način varuje kmeta pred pomanjkanjem krme. — Potrebuje pa v svoji mladosti čisto, dobro obdelano in močno gnojeno polje in je občutljiva na pomanjkanje apna v zemlji in previsoko talno vodo. — Povsod pa, kjer so za njeno uspevanje dani naravni pogoji, bi moralo priti na 1 veliko žival vsaj 15 arov lucerne (1 in pol mernik posetve), kajti to je najcenejše močno krmilo, ki ga lahko pridelamo doma.

Tudi koruza na zeleno, ali pa kot kislja v silosu bo v bodoče pri nas imela vedno večji pomen. Po dosedanjih skušnjah daje ista največjo množino hranilnih ali škrobnih vrednosti iz enote površine. Vsa živina žre koruzo zaradi njenega sladkavega okusa prav rada v zelenem stanju. Če pa jo kot rezanico spravimo v dobro od zraka oddeljenem prostoru (silosu, kadi, zemeljski jami), se skisa in dobi okus kislega zelja in kot taka more služiti vso zimo goveji živini in svinjam kot glavna hrana do 40 kg na glavo in dan pri govedih, do 10 kg pri svinjah. — Kjer je razvito sirarstvo, je krmljenje kisle krme zabranjeno, tako da v Švici, kjer izdelujejo ementalski sir, silosev ne smejo uporabljati.

Krmska pesa pri nas gotovo še daleč ni zavzela mesta, ki ga povslej pravici zasluži. Ni moj namen,

da bi natanko razlagal načine, kako je treba obdelavati zemljo, da bi pesa dala visoke pridelke. V kmetijsko-naprednih deželah je zimsko krmljenje s pesa tako udomačeno, da si sploh ne morejo predstavljati, kako bi mogli brez nje pozimi krmiti živino. Pesa imenujejo zaraditega tudi zeleno krmo za zimsko krmljenje. Množine po 20—40 kg na kravo in dan niso nič pretiranega, a tudi množine mleka gredo navadno pri takih načinih krmljenja do 30 litrov, pa tudi več. Cene mleku pa niso tudi tam mnogo višje, kakor pri nas, pa vseeno vemo, da kmetje žive tam bolj zadovoljno in v večjem blagostanju kakor pa naši. Zakaj?

Mislím, da si iz zgoraj navedenih misli in razmotrivanj, odgovor lahko prihranim.

Dvignimo rodovitost naših kulturnih tal!

Ing. Bogdan Pahor.

Rodovitnost našega polja je kaj različna. Ena njiva da pri enaki obdelavi in gnojenju, enakem podnebju in legi, globine tal več in boljših pridelkov nego druga. Jasno je torej, da moramo iskati vzrokov te razlike tudi v kakovosti zemlje, oziroma kulturnih tal.

Naša kulturna tla so sestavljena iz različnih prsti. V glavnem poznamo **peščeno, glinasto, ilovnato, lapornato, apneno in humozno prst** z najrazličnejšimi prehodi. Torej niti ena izmed navedenih prsti ni povsem čista, marveč vse so med seboj več ali manj pomešane. Kajti v povsem čisti glini, ki je končni proizvod preperenja raznih kamenin, bi ne uspevala nobena rastlina. Tako čisto gline imenujemo glino kaolinko, ki pa ne igra v kmetijskem obratu nikake vloge, ker je za rastlinsko prehrano neporabna in povsem mrtva. Vse hranilne snovi, oziroma vse one snovi, ki so podvržene preperenju, razpadanju in izpiranju in so v glavnem rastlinska hrana, je glina kaolinka tekom časa izgubila. Glinasta prst, ki jo pa najdemo vsepovsod v večjih ali manjših množinah v naših kulturnih tleh, pa še ni nikakršen končni proizvod preperenja, ker je več ali manj rodovitna in vsebuje celo znatne množine rastlinske hrane. Tuči pesek ni sam čisti kremenjak, ker vsebuje glino in še razne druge zgoraj navedene prsti.

Rodovitnost tal je torej odvisna od večje ali manjše množine rastlinskih hranil, ki so v taki obliki v prsti, da jih rastline s svojimi koreninami lahko posrkajo. Nadalje je rodovitnost naših kulturnih tal tudi odvisna od podnebja in lege posameznih kulturnih površin. In končno je rodovitnost tal odvisna v veliki meri tudi od fizikalnih lastnosti prsti. Pripominjam pa, da naša tla nimajo one prirodne rodovitnosti, kakor jo imajo, recimo, nekatere ruske zemlje, takozvani černozemci in puhlice (lěsi) ter razne severo-nemške marše. Mi si pa moramo to rodovitnost naših tal šele priboriti s pridnim obdelovanjem in gnojenjem.

Koliko je pri nas še sveta, ki je še silno surov in ki kaže zelo malo sledov prave kmetijske kulture,

tako da bi človek mislil, da ni bil dotični svet še nikoli gnojen in obdelan.

V hribovitih krajih imamo prav veliko težke glinaste zemlje z najslabšimi lastnostmi in ki je obenem celo kislá. Pa tudi v dolinah imamo precej kisle zemlje. Kisle zemlje trpe na pomanjkanju apna in so ponavadi preveč mokre. Take zemlje ni mogoče pravilno obdelati, ker ne moremo pri njih doseči nikdar takozvanega drobnogradnega stroja. Prstni ali zemeljski delci takih kislíh tal lepé, oziroma se zrno dotika zrna, ki so več ali manj zazluzena in ne ustvarjajo drobnih zračnih grudic, napolnjenih z vodo, zrakom, odnosno s kisikom in z ogljikovo kislino.

Ogljikova kislina in zrak sta poleg vode silno važna činitelja pri tvorbi dobrih lastnosti posameznih prsti, ker onadva razkrajata v tleh rudninske, rastlinske in živalske ostanke v drobno prst in pripravljata s tem, na eni strani hrano rastlinam, na drugi strani pa pospešujeta uspevanje in delovanje silno važnih talnih bakterij. Le, če imamo dovolj zraka v zemlji, preprečimo tvorbo kislega humuza in drugih humoznih kislín, ki vplivajo silno nepovoljno na rast našega kulturnega rastlinstva.

Iz vsega tega vidimo, da moramo silno paziti, da tla pravilno obdelujemo. Za pravilno obdelovanje tal pa moramo dobro poznati vse njegove dobre in slabe lastnosti. Vsak kmetovalec mora svojo grudo vzljubiti in gledati, da bo vse ukrenil, da jo dvigne na ono stopnjo rodovitnosti, ki je pri danih talnih posebnostih najvišje dosegljiva. Zato ne zadoštuje, če svoja tla obdeluje samo po splošnih načelih kmetijske tehnike; on si mora ustvariti še pose-

bná pravila z gledanjem, opazovanjem in poskušanjem, pravila, ki se bodo nanašala na njegova tla. Kdor ima težka, glinasta tla, jih mora čisto drugače obdelovati kot oni, ki ima rahla in peščena tla. Pri težkih tleh bo moral gledati, da jih kolikor mogoče izboljša in njih zveznost zmanjša; nasprotno bo oni, ki je v posesti lahkih peščenih tal, moral gledati, da zveznost prsti zviša. Kako dosežemo eno in drugo, je zopet poglavje zase. V splošnem pa se s hlevskim gnojem in zelenim gnojenjem izboljša vsaka zemlja, samo da se gnojenje pravilno izvrši. Težka tla se gnoje s svežim, slamnatim in gorkim gnojem pri dodatku velikih količin v enkratni porciji, nasprotno bomo gnojili lahkim, peščenim tlom bolj pogosto z mrzlim in preperelim gnojem.

Apno je silno važno gnojilo za mrzla, vlažna in kislá tla. Pri težkih tleh gnojimo direktno z živim apnom, tako da se apno pri mešanju s prstjo ugasi. Na ta način ne dosežemo samo otopitev kislín, marveč dosežemo, vsled razširjenja prostornine apna, tudi zrahljanje prsti. Zemlja se pri tem pa tudi nekoliko ogreje.

Pri vseh opravilih, ki se tičejo naših kulturnih tal, pa moramo gledati, da rodovitnost tal dvignemo do najvišje meje in, ker je rodovitnost v medsebojni zvezi s poboljšanjem zemlje kot take, t. j. njenih fizikalnih, kemijskih, bioloških lastnosti, moramo gledati, da te lastnosti izboljšujemo iz leta v leto. Le pri tleh, ki izkazujejo vse najboljše lastnosti, lahko pričakujemo najvišjih donosov. Zato ne pomaga nič, če zemlji recimo enkratno še tako dobro postrežemo bodisi s hlevskim, bodisi z umetnim gnojenjem, če pa zemlja še ni udelana, bo ves naš trud zaman.

Sadjarstvo in vrtnarstvo.

Najboljši naši orehi.

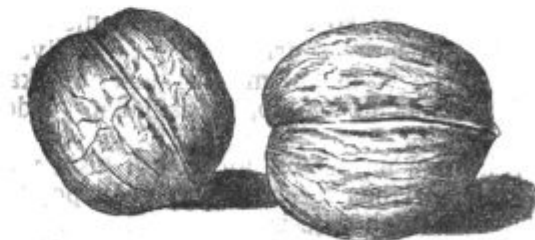
Fr. Kafol.

Zelo redko se dandanes po naših vaseh vidi stare košate orehe, kakor je bilo to nekdanj zlasti še v predvojnem času. Vojna in povojni čas sta neusmiljeno harala ter jih skrčila. Malo je kmetovalcev, ki imajo še stare orehe. Pa tudi malo jih je, ki so pričeli orehe, to izredno, žlahtno sadno drevo, nanovo posajati. Zares, pravi velikani so bili ti orehi, ki so imeli ne samo gladka, temveč do 4 m in še več visoka debla s košatimi vrhovi. Taki orehi so predstavljali za posestnika veliko vrednost. To nam nalaga kot dolžnost, da o tem razmišljamo.

Splošno je znano, da uspeva oreh najbolje v višjih, odprtih legah. Ali v kljub temu je pri nas le malo krajev, kjer oreh zares ne uspeva. Saj je to drevo zlasti glede zemlje tako skromno in odporno, da rase skoraj povsod, samo ne v močvirnatih krajih in zaprtih dolinah. Oreh požene čvrste korenine ne samo globoko, ampak tudi daleč naokoli in si iz lahka pridobiva potrebno hrano.

Tudi razmnoževanje orehov je pravzaprav zelo enostavno. Navadno si dobavimo in odberemo jeseni najlepše in najdebelejše plodove, ki so pravilno sušeni ter jih primerno prezimimo na varnem prostoru (stratificiramo) in potem spomladi posadimo

po vrtovih, in sicer na razdalje, kakor je to običajno po drevesnicah z divjaki. Tu jih potem vzgajamo 4 do 5 let do primerne visokosti in jih potem presadimo na stalno mesto. Vzgoja orehov nam da zares prav malo dela. Sicer jih tudi nekateri cepijo, ali s tem se mnogo ne doseže.

Slika 21. Navadni oreh ali koščak.

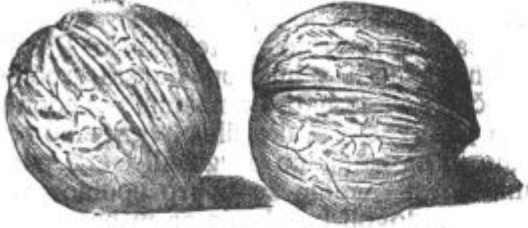
Dandanes imamo razne vrste orehov. To pa ni nič čudnega, ker vplivajo na razvoj zaroda razni činitelji, t. j. medsebojno oplojenje, zemeljske razmere, lega itd. Zato hočemo naštetí nekaj vrst orehov, ki se pri nas gojijo in omeniti nekatere od njih, ki so najboljše, in sicer:

1. Navadni oreh ali koščak (glej sl. 21.). Ta oreh je pri nas zelo razširjen, saj uspeva še v manj ugodnih prilikah. Drevo je košato, s svetlosivim lubom in zelo veliko. Plod je nekoliko drobnejši in bolj okro-

gel, včasih tudi debelejši. Lupina je rjava in zelo trda. Jedro je težko odločiti iz lupine. Ta vrsta orehov za naše razmere ni priporočljiva, ker so predvsem pretrdi in tudi jedro ni posebno dobrega okusa ter jih je težko spraviti v denar.

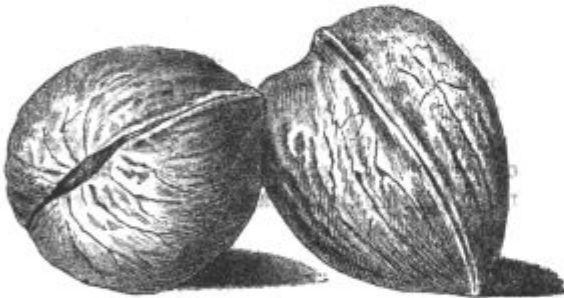
2. Boljši od koščaka je **tenkolupinasti oreh** (glej sl. 22.), ki je tudi nekoliko drobnejši, bolj podolgast, koničast in včasih okrogel. Lupino ima tanko, da jo lahko vsakdo zmanje s prstom. Jedro je polno, zelo

Slika 22. Tenkolupinasti oreh.

okusno ter oljnato, posebno če je sveže. Drevo raste zelo krepko; razmnožujemo ga z uspehom s semenom ter doseže visoko starost. Škoda le, da so nekoliko predrobni. Vsled tega jih tudi ne priporočamo.

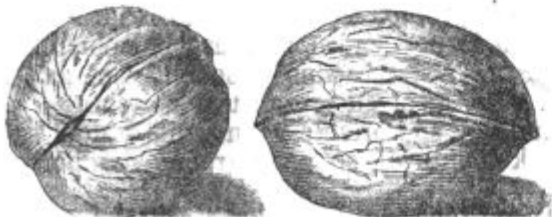
3. **Navadni srednjedeбели podolgasti oreh** (glej sl. 23.) je 2—4 cm dolg in 2—3 cm debel, podolgast do jajčaste oblike, spredaj nekoliko potlačen in

Slika 23. Navadni srednjedeбели podolgasti oreh.

ima srednje debelo lupino ter se loči od prej navedenega po svoji debelosti in obliki. Jedro je izvrstnega okusa. Ker zraste drevo v mogočno, košato obliko in zelo obilno rodi, je za razmnoževanje prav priporočljiv.

4. **Francoski oreh Franquette** (izg. franket) (gl. sl. 24.). Plodovi so podolgovati, 4 cm in še čez dolgi ter 1½ do 3 cm debeli in na obe strani nekoliko za-

Slika 24. Francoski oreh Franquette.

šiljeni. Lupina je precej tanka, jedro je veliko in zelo okusno. Pravijo, da se v naših razmerah iz semena vzgojeni radi prevržejo. Na Francoskem je ta sorta najbolj čislana.

5. **Debeli ali turški oreh** (tudi laški oreh), je včasih še debelejši (5—6 cm debel in še več) od prej na-

vedenih, ali vendar, njega jedro ni tako okusno kakor pri prejšnjih, zato ga vkljub njegovi debelosti ne sadijo mnogo, ampak le za dom.

Končno omenimo, da se orehe sadi povsod, kjer je potrebno sence, n. pr. nad gnojišči, ali pa varstva proti vetrovom. Za orehe ni predpisana visokost debla; čim ravnejše le-ta raste in čim višje je deblo, tembolje je. V mladosti se oreh brez škode obrezuje, zlasti v pozni spomladi, kar je v starosti in zimskem času večkrat nevarno, zlasti če se rane pusti odprte in nezamazane.

Preizkušnja raznih sredstev za zatiranje listnih uši.

Dr. Milena Perušek.

(Dalje.)

Razen primerjalnih poskusov s škropljenjem ribezovih vejic se je napravilo tudi nekaj poskusov s škropljenjem mladik vrtnice, jablane in bezga (proti ušicam *macrosiphum rosae*, *aphis pomi* in *aphis sambuci*).

Število poginulih ušic se je določilo po približno 5 oz. 15 in 24 urah. Pri sredstvih, ki učinkujejo hitro, tekem dobe 5—25 ur ni velike razlike v umrljivosti živali. Za določevanje umrljivosti se namenoma ni vzela predolga doba, ker se na odrezanih rastlinskih delih po daljšem času preveč izpremene naravni pogoji za ušice. Samo pri sredstvih „afidon“ (*Aphidon*), „kontrafin“ (*Contraphin*) in „morbafin“ se je izvršila preizkušnja, pri kateri so se prešte le mrtve ušice šele po 48 urah, ker so pokazala ta sredstva pri zgoraj omenjenih poskusih slab učinek, oz. se uspeli laboratorijskih poskusov niso skladali z uspehi na prostem. Škropljenje jabolčnih vejic je podalo naslednje uspehe:

afidon	—	umrljivost ušic po 48 urah	94% (V).
kontrafin	—	„ „ 48 „	100% (V).
morbafin	—	„ „ 48 „	88% (IV).

(Naravna umrljivost ušic na kontrolnih vejicah je znasala približno 15%.) „Afidon“ in „morbafin“ sta imela pri poskusih na prostem (po 48 urah) boljši uspeh, „kontrafin“ pa slabši nego v laboratoriju (po 15 urah). Lahko bi se dalo sklepati, da delujeta prvi dve sredstvi počasi, „kontrafin“ pa da ušice v početku samo omoči in te pozneje zopet ožive. „Afidon“ je res tudi v laboratoriju pokazal po 48 urah dober uspeh (umrljivost V, po 15 urah I), enako morbafin (IV, po 15 urah I). Vendar se mora od dobrih sredstev zahtevati, da delujejo čim hitreje. „Kontrafin“ pa se je v vsakem primeru pri laboratorijskih poskusih prav dobro obnesel (V).

Poleg poskusov s škropljenjem se je napravilo tudi nekaj poskusov z namakanjem novega ali starega rastlin v tekočino. Ti poskusi so skoraj v vseh primerih imeli slabši uspeh, kot oni s škropljenjem, najbrže zato, ker se pri škropljenju tekočina s precejšnjo silo dovaja na uši in tudi med nje, medtem ko tekočina pri potapljanju, ako ne deluje delj časa, zopet odteče, ne da bi omočila vse uši, ki se tišče tesno ena druge. Seveda pa uporabljamo v praksi tudi potapljanje, ker v mnogih primerih s škropljenjem ušem ne moremo priti do živega (pri zguban-

čenem listju). Z dobrim uspehom se uporablja tudi potapljanje pri sredstvih, ki se dobro primejo in pri takih, ki z izhlapevanjem delujejo strupeno na dihala (n. pr. nikotin). Sredstva, ki zastrupljajo živali na površju (koži, takozvani kontaktni strupi), se morajo živali samih prijeti, da učinkujejo. Pri potapljanju si navadno pomagamo tudi tako, da skušamo potopljenim delom z roko vdrigniti sredstvo do vseh živali, pri čemur mehničnim potom uničimo del škodljivcev. (Dalje prih.)

Presajanje zelenjadnih rastlin.

Fr. Kafol.

Prihajamo v čas, ko presajamo na vrtu razne zelenjadne rastline. S tem delom pričnemo takoj, ko postanejo sadike na sejalni gredi dovolj močne. Imeti moramo vedno pred očmi, da uporabljamo za presajanje na stalno mesto le najlepše rastline, ker slabotne in tudi starikave niso za rabo.

Rastline vzdignemo iz zemlje s topim lesenim ali okovanim klinom. Napačno je rastline kar površno ruvati, ker se pri tem poškodujejo korenine. Dobro je, če se sadik na koreninah drži še nekoliko zemlje, ki jih zavaruje pred sušo.

Tudi na kmetijskih vrtovih moramo pričeti presajanje s pomočjo sadilnega klina, s katerim napravimo v dobro pripravljeno zemljo navpično luknjo, v katero postavimo sadike. S klinom potem pritisnemo zemljo k sadiki od vseh strani. Vsaka sadika naj pride v zemljo nekoliko globlje kakor je preje rastla. To velja posebej za zeljate rastline, kakor zelje, ohrovt, kolerabe itd. Sadikam, ki imajo predolgo srčno korenino, isto odščipnemo. Pri sajenju moramo paziti, da se korenine ne zavijejo ali da celo ne

molijo iz zemlje, temveč morajo biti lepo nameščene v naravno lego; čim skrbneje to izvršimo, tembolje. Nekaterim sadikam (solata), ki delajo preveliko listje, lahko isto odščipnemo na polovico. Dobro je tudi, da sadike pred sajenjem namakamo v zmes ilovice, kravjaka in vode. Paziti je tudi, da ne pride nič zemlje na srčne liste. Ko se sadike posadijo, se zalijejo. Nadalje naj se mlade rastlinice zavarujejo pred hudo vročino ali pa pred velikim mrazom. V to svrhu se pokrivajo sadike s cvetličnimi lonci ali papirnatimi vrečami, ki so namazane z oljem; prav dobri so pa tudi iz vrbja spleteni koški. Rastline pokrivamo navadno le v hudi opoldanski vročini ali pa preko noči, če se je bati, da nastopi nenadoma slana in da ne pomrznejo. Tako jih obvarujemo pred poškodbami in se zamudno drugo ali tretje podsajanje prihrani. Ko si rastline že dobro opomorejo in dorasejo ter so dovolj krepke in se ni bati več poznih slan, se pokrivanje opusti.

Končno naj omenimo, da se vse rastline po možnosti sadijo le na pravilno pripravljeno zemljo. Posajene sadike je lažje okopavati, pleti in zalivati z razredčeno gnojnico, odnosno z ustalo vodo. Tako posajena povrtnina se tudi lepše razvije, ker ima dovolj prostora nad in pod zemljo.

Notice.

Sadjarska in vrtnarska podružnica Grajska vas-Gomilsko. Na svojem letnem občnem zboru, ki se je vršil dne 28. dec. l. l. se je odobrala ukrep banske uprave, ki stremi za tem, da se združijo vsi strokovni listi v eno glasilo. Zbrani člani so soglasno sklenili osnovati poseben sadjarski odsek kmetijske podružnice, in sicer vseh članov, ker so itak že včlanjeni pri njej. Sadjarska podružnica se bo pa opustila. Mnenja so, da se bo v odseku sadjarstvo še bolj pospeševalo ne glede na to, da se prihrani na članarini v današnji hudi gospodarski krizi.

Vinarstvo in kletarstvo.

Vinarske zadruga in racionalizacija dela v vinogradništvu.

Ing. Ivo Zupanič.

Svetovna gospodarska kriza je zavladovala v vseh državah in v vseh strokah. Najprej je nastopila in najbolj občutna je kriza v kmetijstvu, zaradi česar se v vseh naprednih državah bavijo s problemi, z načini in sredstvi, kako rešiti kmetijstvo propasti.

Niso vse panoge kmetijstva enako prizadete; pri nekaterih se izraža kriza le v nizkih prodajnih cenah, tako da postane rentabiliteta dvomljiva, pri drugih pa, zlasti v vinarski panogi, je poleg nizkih cen še težkoča prodaje vina.

Take krize v vinarstvu, kakršna je trenutno pri nas, še menda ni bilo.

V takih razmerah je potrebno, da se podvzame vse, kar more količkaj omiliti krizo, ki se izraža v tem, da je ponudba vina velika, povpraševanje po njem pa malo.

V dobi take krize je postaviti pridelovanje vina na najracionalnejšo podlago, to je, da se s čim manj-

šimi izdatki doseže največji uspeh, prodaja vina pa se mora organizirati na trgovskih načelih potom zadrug.

Zadruga je in ostane po svojem bistvu, ako se vzame zadrugo v pravem pomenu besede, kar pa danes žalibog vse zadruga niso, združitev malih in srednjih slojev v svrhu enotne produkcije, ali skupne prodaje pridelkov z namenom, da se le-ti spravijo v promet za boljšo ceno. Zadruga zahteva od svojih članov zadružni zmisel v polnem pomenu besede in požrtvovalnost sodelujočih za dosego onega cilja, ki si ga je zadruga stavila.

Zadruga so koristne vedno, tudi v dobi najugodnejše konjunktore, so pa potrebne tembolj v dobi krize.

Ta potreba se jasno kaže sedaj v dobi vinske krize in je razveseljivo dejstvo, da se sedaj snujejo vinarske zadruga, oziroma da se obstoječe vračajo k svojemu prvotnemu namenu.

Tako se snujejo, oziroma so že osnovane nove vinarske zadruga v Metliki, Kostanjevici, Brežicah in Leskovcu v Halozah, ki so si stavile kot svojo nalogo ne le posredovati kupčijo z vinom med producentom in gostilničarjem ali vinsko trgovino, tem-

več da prevzamejo v svoj delokrog predelavo grozdja v enotno vino, pravilno negovanje vina in prodajo tipiziranega vina v večjih količinah. To je in ostane pravi pomen vinarske zadruge, in teh principov bi se morale poprijeti vse obstoječe zadruge, ako hočejo biti zadruge nekaj drugega kakor pa navadna vinska trgovina. Poleg teh in obstoječih se je osnovala izvozna zadruga jugoslovanskih vin v Mariboru, ki si je stavila za nalogo plasirati naša vina na tržiščih drugih evropskih držav.

V prevzemu grozdja leži velik vzgojevalen pomen vinarskih zadrug za naše vinogradništvo in v tem se more pokazati odločen vpliv zadruge tudi na racionalizacijo dela v vinogradništvu.

Racionalizacija dela, kakor sem že prej kratko označil, so vsi oni ukrepi, ki imajo za cilj, da se dela čimbolj gospodarsko, to je pravilno in z najmanjšimi izdatki, ona pa nima vpliva samo na tehnično stran produkcije, temveč odloča tudi o kakovosti pridelkov. Vinarska zadruga mora glede tega uveljaviti svoj popolni vpliv tako glede prve zahteve o pravilnem in racionalnem delu v vinogradu, pa še v večji meri glede enotnega kvalitetnega pridelka. Zadruge so namenjene v prvi vrsti malemu in srednjemu vinogradniku, pri katerem pogostokrat opazujemo pomanjkanje potrebnega strokovnega znanja glede pravnega in smotrenega obdelovanja vinograda, še bolj pa, kar se tiče izbire primernih sort. (Dalje prih.)

Svetovna vinska kriza in nje vzroki.

Mednarodni vinski urad v Parizu je lani meseca avgusta v mesečniku „Bulletin international du vin“ objavil razpravo iz svoje seje o svetovni vinski krizi, ki bo gotovo zanimala tudi naše vinogradnike, vsled česar jo v izvlečku objavljamo. Ne moremo trditi, da so navedeni statistični podatki povsem točni, vendar pa nam nudijo podlago za vsaj približno presojo obstoječe vinske krize in nje vzrokov.

Prebivalstvo vsega sveta so leta 1929. cenili na 1.850.000.000 duš. Vinski pridelok tega leta je znašal 184.000.000 hektolitrov ali 18.400.000.000 litrov. Da bi l. 1930. vse to vino uporabili, bi moral vsak zemljan brez izjeme spiti vsaj 10 l. To pa ni mogoče, ker 130.000.000 prebivalcev združenih držav Severne Amerike in Finske radi suhega režima nič ne pije. 86.000.000 je mohamedancev, katerim njihova vera zabranjuje uživanje vina. 460.000.000 je budhistov in 217.000.000 je hindov, ki v obče vina ne pijejo.

Svetovna vinska kriza je nastala zaradi nadprodukcije vina. Mednarodni vinski urad je zbral zadevne statistične podatke, ki izgledajo takole:

Povečanje vinogradne površine od l. 1900. do 1929.

1. **Evropa.** Zmanjšala se je vinogradna površina v državah z malo vinsko produkcijo, kakor so: Nemčija, Avstrija, Švica in Češkoslovaška. V državah z veliko vinsko produkcijo pa je vinogradna površina ostala vsaj ista, če se ni povečala, namreč v Franciji, Italiji, Jugoslaviji, Portugalu, Rumuniji in Španiji.

Povprečno so znašali vinogradi v evropskih državah: 1900.—1908. 6.165.000 ha, 1909.—1913. 6.366.000 ha, 1927. 6.326.000 ha, 1928. 6.363.000 ha, 1929. 6.441.000 ha. Prirastek znaša torej v Evropi od l. 1900. 246.000 ha.

2. **Severna Afrika in južnoafriška unija.** Vinogradna površina je v Algeriji, Tunisu, Maroku in v južni Afriki močno narasla. Znašala je 1900.—1908. 175.000 ha, 1909.—1913. 192.000 ha, 1927. 278.000 ha, 1928. 285.000 ha, 1929. 291.000 ha. To pomeni za Afriko prirastek 116.000 ha.

3. **Južna Amerika in Avstralija.** Tudi tu se je vinogradna površina znatno zvišala, predvsem v Braziliji. Bilo je je: 1900.—1908. 165.000 ha, 1909.—1913. 228.000 ha, 1927. 270.000 ha, 1928. 279.000 ha, 1929. 292.000 ha.

Prirastek znaša torej od 1900. dalje za Južno Ameriko in Avstralijo 127.000 ha.

Celokupna vinogradna površina sveta je znašala: 1900. do 1908. 6.505.000 ha, 1909.—1913. 6.786.000 ha, 1927. 6.874.000 ha, 1928. 6.927.000 ha, 1929. 6.994.000 ha.

Od leta 1900. do 1929. se je vinogradna površina sveta povečala za **489.000 ha**, t. j. skoraj za dvakratno površino vinogradov v Jugoslaviji.

Povišanje donosa na svetu na 1 ha.

Naslednji podatki so posneti iz mednarodne vinske statistike mednarodnega kmetijskega urada v Rimu.

V Evropi je znašal povprečni vinski pridelok na 1 ha od 1900.—1913. 19,7 hl. Narasel pa je leta 1921. na 21,8 hl, 1923. na 25,7 hl, 1924. na 25 hl, 1925. na 25,5 hl, 1926. na 17,8 hl, 1927. na 31,4 hl, 1928. na 24 hl in 1929. na 25 hl.

Največje povišanje vinskega pridelka so dosegle države:

	1913.	1928.
Nemčija	19,2 hl	28,3 hl,
Avstrija	16,1 hl	23,6 hl,
Bolgarija	6,5 hl	27,0 hl,
Rumunija	16,2 hl	26,2 hl,
Jugoslavija	8,5 hl	24,5 hl.

Tukaj moramo pripomniti, da se je vinski pridelok zvišal predvsem v državah, kjer so se širili vinogradi s samorodnimi hibridi.

V Afriki je znašal povprečni vinski pridelok na 1 ha: 1900.—1913. 35,4 hl, pa se je zvišal 1923. na 39,5 hl, 1924. na 42,2 hl, 1925. na 36,3 hl, 1926. na 30,1 hl, 1927. na 31,4 hl, 1928. na 40,5 hl in 1929. na 50,6 hl.

Mednarodni vinski urad opozarja predvsem na povišan donos v Algeriji, ki je znašal leta 1916. 49 hl na ha, pa je narasel l. 1928. na 61,6 hl na 1 ha. V Tuneziji je znašal vinski pridelok povprečno l. 1913., 20,8 hl na 1 ha, l. 1929. pa že 36,4 hl na 1 ha.

V Južni Ameriki je znašal povprečni vinski pridelok na 1 ha 1909.—1913. 37,7 hl, 1923. 37,5 hl, 1924. 40,4 hl, 1925. 38,8 hl, 1926. 38,6 hl, 1927. 50,2 hl, 1928. 45,9 hl.

Največje povišanje donosa izkazuje Čile, kjer so pridelali l. 1913., 34,1 hl na 1 ha, l. 1928. pa že 43,9 hl na 1 ha, v Argentini pa l. 1913., 40,5 hl na 1 ha, l. 1928. pa že 55,8 hl na 1 ha.

V Avstraliji je znašal povprečni vinski pridelok na 1 ha 1900.—1913. 10 hl, 1923. 14,5 hl, 1924. 13,2 hl, 1925. 16 hl, 1926. 20,5 hl, 1927. 17,2 hl, 1928. 17,5 hl.

Povišanje vinskega pridelka na svetu od 1900.—1929.

Če izvzamemo l. 1926., ki je bilo glede množine pridelka po vsem svetu slabo, vidimo, da svetovna vinska produkcija stalno narašča. Od l. 1900. do 1929. se je povišala za 34.000.000 hektolitrov.

Podrobnejša slika je sledeča:

1900.—1909. 150.000.000 hl, 1909.—1913. 141.000.000 hl, 1924. 156.000.000 hl, 1925. 183.000.000 hl, 1926. 132.000.000 hl, 1927. 161.000.000 hl, 1928. 177.000.000 hl, 1929. 184.000.000 hl.

(Dalje prih.)

Pravila

Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru.

(Dalje.)

§ 7.

Društveni odseki.

V svrhu uspešnega reševanja posebnih nalog si društvo lahko izvoli po potrebi tudi odseke, ki potem delujejo vsak zase kot posebni pododbori.

Vsak odsek ima predsednika, ki mora biti član glavnega odbora, tajnika in primerno število odbornikov.

Volitev v odseke se izvrši na občnem zboru.

Sklepi odsekov morajo dobiti potrdilo glavnega odbora.

§ 8.

Društvene podružnice.

Podružnice Vinarskega društva („Vinarske podružnice“) se morejo ustanoviti po vseh krajih Dravske banovine z odobritvijo Vinarskega društva.

Člani podružnic so obenem člani Vinarskega društva z istimi pravicami in dolžnostmi.

Vinarska podružnica ima zlasti dolžnost, izvrševati navodila Vinarskega društva ter le-to opozarjati na potrebe svojega okoliša in na načine pospeševanja vinarstva in ostalih panog kmetijstva v zvezi z vinarstvom — posebno v tem okolišu.

V kritje, podružničnih stroškov smejo podružnice pobirati od svojih članov posebej majhen dodatek na članarino. Po društvu določena članarina se mora na vsak način celotno odvesti Vinarskemu društvu.

Vsaka podružnica mora šteti najmanj 15 članov. Ti izvolijo svoj odbor s predsednikom, namestnikom predsednika in najmanj 4 odborniki. Odbor izbere iz svoje sredine tajnika in blagajnika — lahko v eni osebi.

Redni občni zbor podružnice se mora vršiti za končano poslovno dobo v mesecu aprilu. Občni zbor je sklepčen, ako je navzoča vsaj četrtina članov, sicer je sklepčen pol ure kasneje pri vsakem številu navzočih članov. Za veljavnost sklepov je potrebna nadpolovična večina glasov.

Podružnice si izvolijo na svojem rednem občnem zboru delegate, kot njih zastopnike za redni občni zbor Vinarskega društva, in sicer za prvih 20 članov po enega, za vsakih nadaljnjih 20 članov zopet po enega delegata; morebitni nadaljnji ostanek od najmanj 10 članov se računi za nadaljnjega enega delegata. En delegat sme imeti največ tri glase; izkaže se s pooblastilom. Za vsaj enega delegata z enim glasom mora imeti podružnica najmanj 15 članov.

Članstvo podružnice je izkazano v kartoteki po poštinih rajonih in mora soglašati z izkaznim članstvom v kartoteki Vinarskega društva. Po vsakem svojem občnem zboru mora podružnica takoj predložiti Vinarskemu društvu prepis zadevnega zapisnika, sicer pa redno poročilo o podružničnem delovanju v minulemu letu.

Nasveti in predlogi podružnice se morajo predložiti Vinarskemu društvu vsaj 8 dni pred rednim društvenim občnim zborom.

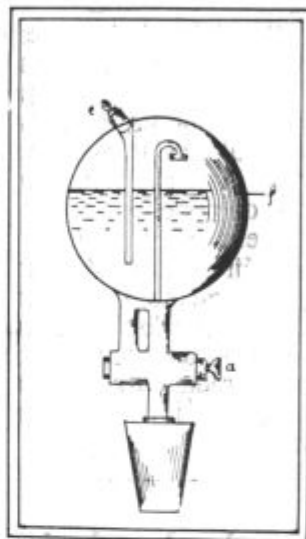
(Dalje prih.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 9. V 4. številki let. „Kmetovalca“ ste navedli „Lahršev vinski prijatelj“ — neke vrste sterilizator, ki varuje vino „na pipi“ pred berso in cikom. Prosim natančnejšega opisa aparata „Lahršev vinski prijatelj“, kakor tudi kje in za katero ceno si ga lahko nabavim. (F. K. v N.)

Odgovor: Kakor nam kaže pričujoča slika, „Lahršev vinski prijatelj“ (Lahrscher Weinfreund) — vehi podobna pripra-

va — sestoji v glavnem iz votle steklene kroglice „f“, ki je do črte napolnjena s 6 do 8 odstotno raztopino žveplenaste kisline (H_2SO_3). Pri odtočenju vina „na pipi“ mora zrak, ki pri odprtini „e“ sili za vinom v sod, skozi raztopino žveplenaste kisline, ki sicer v malenkostni, a vendar zadostni množini izhlapeva in prehaja v praznino soda, kjer preprečuje kan in cik. Tako dobimo pri vsakokratnem odtočenju tudi majhnih količin vina iz soda nekaj svobodne žveplenaste kisline nad vinom v sodu, kar je velika prednost napram navadnem zažveplanju. Kakor hitro raztopina v stekleni kroglici ne diši dovolj močno po žveplenasti kislini, ni dovolj močna in je oslabela, zapolnimo stekleno kroglico z novo svežo, raztopino žveplenaste kisline, kar napravimo s pomočjo dvotočne pipice „d“, ne da bi aparat

Slika 25. Lahršev sterilizator.

vzeli s soda. — Namesto žveplenaste kisline vzamemo navadno mlačno (prej prekuhano) vodo, v kateri raztopimo izvestno količino tablet kalijevega metabisulfit. Kalijev metabisulfit se dobi po znanem podjetju Petar Mjović v Mariboru. Kopitarjeva ul. št. 6, in sicer stane 1 kg tega sredstva, to je približno 100 tablet, 50 Din. — Ponavljamo, da Lahršev vinski prijatelj učinkuje le, če je vino na pipi in ga redno in ne predolgo točimo. Ne moremo pa z njim varovati vina v sodu, ki ni poln in ki ni na pipi, ker se tu ne more dovajati v praznino soda svobodna žveplenasta kislina. — Aparat „Lahršev vinski prijatelj“ (Lahrscher Weinfreund) je konstruiral Otmar Lahr, profesor vinarstva na vinarski in sadjarski šoli v Trieru v Nemčiji. Naroča pa se aparat pri tvrdki Siegfried Lahr v Würzburgu v Nemčiji; 1 komad za sode do 3 hl stane 6.50 nemških Mark. — Imamo pa že izboljšane sisteme, ki vsi slonijo na principu konstrukcije Lahrševega vinskega prijatelja. Tako prodaja podjetje „Bodega“, Kellereigeräte, G. m. b. H., Freiburg — Baden (Nemčija), sličen izboljšan aparat pod imenom „Bodega-Selbstschweifer Modell 1930“, in sicer 1 komad za ceno 6,5 RM. Točno navodilo je priloženo. — Na približno istih načelih sloni vehi podoben sterilizator, ki ga je konstruiral že gori navedeni podjetnik Petar Mjović v Mariboru in ga nazval z imenom „Vinozdrav“. 1 komad stane 30 Din. „Vinozdrav“ pa še ni preizkušen.

F. V.

Društvene vesti.

Vabilo na V. redni letni občni zbor Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru, III. vinarski kongres in I. banovinsko vinsko razstavo z vinskim sejmom, ki se bodo vršili 9., 10., 11. in 12. maja 1931. v Mariboru, z natančnim dnevnim redom, smo že objavili. Vsi vinogradniki — brez izjeme — so vabljeni, da se navedenih prireditev udeležijo.

Za vinsko razstavo je prijavljenih blizu 500 različnih vinskih vzorcev iz vseih vinorodnih krajev Dravske banovine od navadnega namiznega vina do najfinejših sortnih vin, kar jih Evropa premore. Najavljene so tri skupine treh letnikov tipiziranih vin, kar je nekaj čisto novega. O tipiziranju vin in o racionalizaciji čitamo skoraj vsak dan, toda možnost nam doslej ni bila dana, da taka vina poskusimo. — Poleg vina bodo na razstavi zastopane tudi vinarske in kletarske potrebščine, ki jih potrebuje vsak napreden vinogradnik in kletar. Te predmete razstavi 10 priznanih solidnih tvrdk. — Vinogradniki, gostilničarji, vinski trgovci in sploh vsi ljubitelji naravnih proizvodov vinske trte, obiščite uvodoma navedene prireditve, posebno pa I. banovinsko vinsko razstavo z vinskimi sejmom, katere pokroviteljstvo je blagovolil prevzel gospod ban Dravske banovine dr. Drago Marušič in ki bo otvorjena dne 10. maja 1931. ob 1/2 12. uri.

Vinarske podružnice vabimo, da nam takoj naznajo imena delegatov za občni zbor Vinarskega društva, katere so dolžne na svojih občnih zborih. Vsak delegat se bo moral na občnem zboru V. D. izkazati z legitimacijo, ki mu jo v ta namen izda vinarska podružnica.

Razno.

Razstava vina in sadja v Beogradu. Glavna zveza vinogradnikov in sadjarjev kraljevine Jugoslavije bo priredila v drugi polovici meseca septembra t. l. veliki vinski sejm in razstavo vina in sadja v Beogradu. Istočasno bo v Beogradu II. vinski kongres.

Znižana taksa za vizum za obiskovalce I. banovinske vinske razstave in vinskega sejma (10.—12. 5. 1931.) v Mariboru. Takso za vizum za obiskovalce razstave in sejma iz inozemstva je ministristvo financ pod br. 13.977-31. znižalo na 20 Din (papirnatih), ako se pri povratku izkažejo, da so obiskali vinsko razstavo v Mariboru. V nasprotnem primeru bodo morali plačati pri povratku diferenco.

Legitimacije za polovično vožnjo na I. banovinsko vinsko razstavo in vinski sejm, ki bo od 10.—12. maja t. l. v vilo dni z dežjem 5, s snegom 9.

Mariboru, se dobe pri Vinarskem društvu v Mariboru. Naročilom je priložiti za vsako legitimacijo po 2 Din v znamkah.

Banovinske nagrade za uspešno precepljevanje šmarnice. Vinogradništvo Dravske banovine trpi na svojem dobrem glasu zaradi šmarnice, ki se je močno razpasla med vojno in po vojni. Gospodarski interes banovine, kakor tudi zdravje naroda zahteva, da se šmarnica iz vinogradov čimprej iztrebi. Da se to omogoči, se priporoča precepiti šmarnico v zelenem stanju z dobrimi domačimi sortami. Da se zeleno precepljanje šmarnice čim bolj razširi, se bodo dajale nagrade v znesku 0.50 Din za uspešno precepljen trs. V ta namen naj predložijo vinogradniki, ki so precepili šmarnico v tekočem letu s plemenitimi sortami v izrazito vinogradnih položajih, preko sreskega načelstva kr. banski upravi v Ljubljani nekolekvano prijavo števila trsov, na katerih se je zeleno precepljanje posrečilo do 15. septembra 1931. Resničnost podatkov mora potrditi pristojni občinski urad z izjavo, da se je po svojem zastopniku na licu mesta prepričal, da v prijavi navedeno število uspešno precepljenih trsov odgovarja resnici. Nagrade se bodo izplačevale do višine v to svrhu določene vsote. Po 30. septembru t. l. prispele prijave se ne bodo upoštevale.

Meteorološka opazovanja.

Važnejši podatki meteorološke postaje ban. vin. in sadjarske šole v Mariboru.

Marc 1931.

I. Temperatura v °C: povprečno 1,7, najvišja 16,2 (22.), najnižja — 14,5 (12.); število mrzlih dni (maksimum pod 0°) 1, hladnih dni (minimum pod 0°) 24.

II. Solčnost: 161,9, povprečno na dan 5,2 ure, največ dne 31. 10,7 ure.

III. Oblačnost (od 0—10): število vedrih dni (povprečno pod 2,0) 4, oblačnih dni (povprečno nad 8,0) 7.

IV. Padavine kot voda v mm: 48,0, največ 19,0 (11); število dni z dežjem 5, s snegom 9.

Siftar.

Živinoreja in mlekarstvo.

Pripravite živino za pašo!

Ing. I. Rataj.

Bili so časi, ko se je živina od zgodnje spomladi pa do pozne jeseni izključno preživljala na paši. Živina je bila takrat zdrava in denar, ki ga je kmetovalec dobil zanjo, je bil skoraj čisti dobiček. Ko pa je kmetovalec vsled napačnih nazorov o življenju in reji živine zaprl živino v zatohle hleve, so domačo živino začele napadati najrazličnejše bolezni, posebno najnevarnejša, med njimi — tuberkuloza. Vkljub vsemu mnogostranskemu pospeševalnemu delu po raznih činiteljih, je napredek živinoreje le neznaten, skoraj neviden. Današnji izkupiček za živino pa ne predstavlja pravega gospodarskega dohodka, ampak kvečjemu kritje za vzrejo in rejo potrošenih izdatkov.

Če hočemo torej dvigniti kakovost naše živine, če hočemo, da bo zdrava, posebno pa še, če hočemo, da bo postala naša živinoreja zopet gospodarska, rentabilna, moramo za vsako ceno priskrbeti naši živini najbolj naravno, najbolj zdravo, pa tudi najcenejšo prehrano, t. j. — **pravilno pašo.**

Pičlo odmerjeni prostor ne dopušča, da bi utemeljeval izražene misli, za danes, ko se zopet bliža čas, da bo vsaj del naše živine mogel zopet zapustiti zatohle hleve, se mi zdi predvsem potrebno poudariti in podčrtati — **pravilnost paše.** Ne vsaka, samo pravilna paša, na pravilno urejenem pašniku, je gospodarska in res dobičkanosna.

Proti pravilnosti paše grešijo težko zlasti naše planinske pokrajine že pred začetkom prave paše. Ta napaka je tako težka, in posledice polna, da večkrat uniči vse uspehe še tako dobre planinske paše. Obstoja pa ta greh v tem, da pride živina popolnoma ali vsaj nezadostno **pripravljena** v oster planinski zrak. Namesto, da bi se živina, ki pride od slabe hlevske krme v najboljšo, sočno, mlado planinsko pašo, takoj opomogla, pa shira do kosti, še celo zboli in pogine. S pravilno pripravo za pašo je pa tudi že polovico uspeha na paši zagotovljenega.

Navadno se misli, da je živina za planino že dovolj pripravljena, če se v dolini ob gorkih dnevih goni na dnevno pašo, ponoči pa se vganja v enako zaprte in seveda nič manj zatohle hleve, kakor pozimi. Temu pa ni tako.

Kako pa je postopati z živino, ki je namenjena za zgodnjo domačo in poznejšo planinsko pašo in kaj je vse treba ukreniti v namen, da bo živina prišla dovolj pripravljena na pašo?

Prvo, kar je v namen dobre in pravilne priprave živine za spomladno pašo ukreniti, je, da se odpro oziroma odmašijo vse zračenu hleva namenjene odprtine, ki bi praviloma tudi pozimi, če izvzamemo najhujše mraze, ne smele biti zaprte. Z dohodom svežega zraka se na tak način toplota v hlevu več ali manj zenači s toploto zunanjega zraka. Živina se polagoma navaja na hladnejši zunanji zrak in se na tak način utrjuje proti prehlajenju.

Ko postane z marcem zunaj že nekoliko topleje, je nujno potrebno, da se vsaj čez dan že začnejo odpirati okna pri hlevu. Po teden do 14 dni trajajočem rednem dnevnem odpiranju oken morejo ta ostati tudi odprta ponoči. Niti malo ni nevarnosti, da bi se živina na tak način prehladila. Ko pride koncem aprila ali začetkom maja na vrsto domača, nižinska paša, bo mogla živina po nekaj dnevih priprave s krajšo dnevno pašo brez vsake škode prebiti ves dan na domači paši.

Na tak način bi bila živina pripravljena za nižinsko dnevno pašo. V primerih, kjer gre za trajno, t. j. dnevno in nočno nižinsko pašo, je treba živino tudi na nočno bivanje živine v prosti naravi pripraviti. Tudi ta priprava se začne že v hlevu. Živina, ki naj ostane trajno na pašniku, mora vsaj teden dni bivati ponoči v hlevu s popolnoma in trajno odprtimi okni in naposled tudi odprtimi vrati. Oster prepil je seveda treba preprečiti. Po teden do 10 dni takega nočevanja živine, more živina brez vsake škode nočevati v ne prehladnih, suhih nočeh na prostem brez vsake strehe. V nenavadno hladnih, posebno deževnih in viharjih nočeh mora živina v prvih 14 dnevih trajne paše še v seveda popolnoma odprte hleve. Pozneje pa ta potreba tudi odpade, živina prenese brez škode vse normalne vremenske neprilike na paši.

S take trajne nižinske paše more živina oditi brez vsake nadaljnje priprave v planine.

V krajih pa, kjer ni prilike za trajno ali celo ne za samo dnevno pašo, — take prilike bi se morale povsod ustvariti — tam pa je seveda treba za planinsko pašo živino posebej pripraviti. V takih primerih je treba poleg že zgoraj navedenega živino vsaj 14 dni do treh tednov pred odgonom v planino imeti s početka samo podnevi, in sicer pri vsakem vremenu kjerkoli na tekališču, zadnjih deset dni pa tudi ponoči na prostom.

Taka klimatska priprava živine za planinsko pašo je neobhodno potrebna, če nočemo doživljati na pašnikih in posebno v planinah razočaranj, ki danes povzročajo toliko škode in pod takimi pogoji upravičenega nezaupanja v pašo. Poleg klimatske pa je potrebna tudi krmska priprava živine za pašo, o kateri hočem dati nekaj navodil v prihodnji številki „Kmetovalca“.

Svinjska kuhinja.

Ing. O. Muck.

Prasič žre vse: pa najsibo to krma rastlinskega ali živalskega izvora, trda ali mehka, sveža ali

suha. Da, prasič se loti celo kuhanih jedil. Toda prasičji rod si je s to svojo požrešnostjo nakopal dovolj neprilik. Ljudje namreč menijo, da storijo prasiču bogve kako uslugo, ako mu dajejo vso hrano v obliki tople juhe.

Niti človek, katerega prebavila so takorekoč ustvarjena za kuhana jedila, s to večno vodo ne bi bil zadovoljen. Prasiči pa dosti bolje in lepše uspevajo pri naravni, nekuhani hrani. Kdor ne verjame, naj poskusi. Pričeti pa moramo že pri mladih živalih. Vendar si pa tudi starejši, naravni prehrani nevajen prasič, loti z vidnim veseljem cele, nepripravljene pese, repe, buč, sadja itd.

Kdor je pa svoje prasiče na to privadil že od malega, jih bo brez težave in zelo uspešno krmil le s surovo hrano. Edino krompir je treba kuhati ali še bolje pariti v brzoparilniku. Prekuhajo pa se lahko tudi pomije, posebno, kadar so več ali manj dvomljivega izvora. Prav nepotrebno in vrhutega še kvarno pa je kuhanje ostalih krmil, ki s kuhanjem le izgubijo na hranilni vrednosti.

Tudi močna krmila, kakor žito v obliki zdroba, otrobe in drugo ni kuhati. Namočimo jih le nekoliko z mrzlo vodo, toliko, da ne praše. Toplih krmil pa v nobenem primeru ne pokladajmo, temveč čakajmo vedno, da se hrana popolnoma ohladi.

Marsikom se bo zdelo tako krmljenje povsem novo in nemogoče. In vendar se na milijone prasičev — tudi v naši državi — prehrani in debeli pri izključno surovi hrani. Če pa vzamemo svinčnik v roke in računimo, vidimo, da je ta način krmjenja, pravilno izveden, cenejši nego oni, pri katerem pripravljamo vsa krmila v — navadno umazani, smrdeči in kadeči se — svinjski kuhinji ter tam brez vsake potrebe trošimo kurivo in dragoceno delo.

Vem, da zaradi teh vrstic — žal — ne bo mnogo rejcev opuščalo kuhanja svinjske krme in da bodo nekateri celo zmajevali z glavo. Zadovoljujem se pa, ako se mi je vendar posrečilo tu ali tam vsaj malo omajati temelje tako priljubljenih „svinjskih kuhinj“, ki delajo gospodarstvu (in svinjakom s svojo paro) več škode nego koristi.

Vestnik Centralnega mlekarkega društva.

Skioptična predavanja. Centralno mlekarško društvo je prejelo iz Nemčije serijo lepih skioptičnih slik iz mlekarstva; pri Prosvetni zvezi pa nam je na razpolago serija skioptičnih slik: „Dansko kmetijstvo“. Ta predavanja so na razpolago predvsem članom in članicam Centralnega mlek. društva, pa tudi vsem ostalim živinorejskim in mlekarškim organizacijam. Obrniti se je na Centralno mlekarško društvo v Ljubljani. Skioptični aparat pa si morajo priskrbeti dotične organizacije same.

Notice.

Licenciranje bikov v srezu Murska Sobota, se je vršilo od 24. februarja do 14. marca na 17 krajih. Prignalo se je vsega nad 600 bikov, od katerih je bilo 300 sposobnih, torej blizu 50%. Ostali so bili slabše kakovosti ali pa se niso licencirali, ker je bilo v občini boljših bikov na razpolago. Na predpisano število, to je za vsakih začetih 70 krav in telic po en bik, manjka v 35 občinah skupaj 45 bikov, ki se bodo oskrbeli iz boljših občin. Opažalo se je veliko napredovanje rodovniškega dela, tako da se licencovanje od leta do leta naslanja vedno bolj na selekcionirano blago. Zadnja dva dneva je licenciranje posetil banski inspektor ing. Zidanšek iz Ljubljane.

Konjereja.

Važnost konjereje v gospodarstvu.

Al. Janžekovič.

Od vseh gospodarskih panog je konjereja ena izmed najvažnejših, tako čitamo v novem „Kmetovalcu“ št. 2., str. 28., v zadnjem odstavku. Ako hočemo, da nam konj vzdigne glavo, je potreben oves, v najslabšem primeru pa tudi bič, kar je konju oves in bič, to je gotovo rejcu označeni članek. — Brez nadaljnega premišljevanja je dolžnost kmeta-konjereja, da potrdi izjave našega sotrudnika, kadar apelira na merodajnih mestih v naš prid za obstoj konjereje.

Kdorkoli je v zadnjih letih pomen konjereje podcenjeval, se je nedvomno motil. Priznati se sicer mora, da so motorna prevozna sredstva povzročila konjereji občuten udarec, vendar se vsestransko opaža, da je kmet pri tej panogi najhujšo krizo že preстал. Kako težko smo poslušali trditve: „Avto je praktično, hitrejše in cenejše prevozno sredstvo kakor pa konj, zato proč z njim!“ —

Sto in sto raznih trgovcev in drugih, ki so s kmetiskim denarjem obogateli, je ubogim konjskim pa. am službo odpovedalo in si nabavilo motorna vozila. Milijoni so šli iz njihovih rok v blagajne inozemskih bogatašev, od katerih pa ne bo niti pet par več prišlo v njihove roke nazaj.

Ravno nasprotno se pa zgodi, ako kmet proda konja: trgovec, obrtnik itd., vsak dobi gotovi del prodanega konja, celo vinska kriza se je skušala pri boljših konjskih kupčijah malo ublažiti. Vse je živelo.

Zraven vseh nadlog, ki jih je morala konjereja prestat, je še bila med drugimi kmetijskimi panogami nekako kot pastorka oskrbljena in se je le s prizadevanjem svojega društva obdržala pri življenju. Pomislimo samo, koliko poučnih predavanj se vrši vsako leto za razne panoge živalstva, od drobne čebelce do najtežje govedi, ne morem se pa spomniti niti na eno poučno predavanje o konjereji, čeravno je tukaj potrebno posebne vede.

Vedno se pozabi, da nam v glavnem konj prideluje vse žito, s katerim krmimo druge naše živali in ki služi tudi nam za živež. — Dovoz k našim vinskim hribom je mogoč v prvi vrsti le s konji. Nadvse pomenljivo je pa dejstvo, da je ravno ubogi konj človeku najboljši tovariš, kadar se gre za obrambo domovine. Razen vseh dobrot, ki jih uživamo od konjereje, se ponujajo za konje dobre kakovosti pri-

meroma z drugimi kmetijskimi pridelki najboljše cene.

Uvaževanja vreden je tudi pomislek, da imamo v naši banovini okrog 50% kisljih travnikov, za katere še ni v kratkem upanja na izboljšanje. Krma s takih travnikov se za rejo konj še najbolje porabi.

Kmetu koš takemu naj bi bila konjereja v večselje in ponos. Vsak človek, ki ima količkaj naravnega čuta, mora priznati, da ni lepšega prizora v naravi, kakor je ta, ko kmet v cvetoči pomladi ponosno stopa za plugom, v katerega sta vprežena dva lepa konja. Še lepša slika je takrat, ko se žvrgoleč škrjanček raduje nad njegovo glavo, vprego pa spremlja še par majhnih, srčkanih žrebet.

Kmet je s konji oral in vozil, ko še ni bilo sluha od motornih vozil in motorna vozila bodo utihnila, konj bo pa še oral in vozil. Konjereja v naši banovini je lepa, zlata ura, na katero je treba večkrat pogledati; velika škoda bi bila, ako bi odreklo pero, ki ji naj služi za pogon.

Uvoz originalnih belgijcev v Drav. banovino.

Tvrška E. Vajda iz Čakovca je uvozila 20 lepih belgij-skih originalnih žrebcev, od katerih je nakupila 10 glav kr. banska uprava Dravske banovine, ostale pa Savska banovina. Žrebci so bili 10. aprila izročeni zasebnim oskrbnikom na dobo 8 let, kakor sledi:

1. Žrebec I/240 Gamin de Plancenoit, orig. belg., rojen 28. III. 1928., oskrb. Štefan Horvat, Borejci 12, srez Murska Sobota.

2. Žrebec II/241 Constant du Pachy, orig. belg., rojen 20. VII. 1927., oskrb. Fran Zdolšak, Št. Jurij o. j. ž., srez Celje.

3. Žrebec IV/242 Oscker de Krva, orig. belg., rojen 19. VII. 1926., oskrb. Anton Martinec, Satahovci 7, srez Murska Sobota.

4. Žrebec V/243 Crémonais, orig. belg., roj. 19. V. 1928., oskrb. Ivan Medved, Cirkovce, srez Ptuj.

5. Žrebec VI/244 Successeur de Javarge, orig. belg., roj. 28. IV. 1927., oskrb. Jos. Murko, Biš, srez Maribor 1. br.

6. Žrebec VII/245 Joli Coeur, orig. belg., roj. 9. III. 1928., oskrb. Ant. Plavec, Loperšice, srez Ptuj.

7. Žrebec VIII/246 Prince de Montraul, orig. belg., roj. 30. V. 1928., oskrb. Jos. Holsedl, Fukšinci, srez Murska Sobota.

8. Žrebec IX/247 Buveur de la Cauchevache, orig. belg., roj. 28. V. 1928., oskrb. Franc Rižnar, Gajovci, srez Ptuj.

9. Žrebec XII/248 J'y Reste de Seumoy, orig. belg., roj. 1. VII. 1927., oskrb. Ivan Koren, Škorba, srez Ptuj.

10. Žrebec XIII/249 Albion d'Hodoumont, orig. belg., roj. 2. IV. 1927., oskrb. Ludvik Podlesek, Vanča vas, srez Murska Sobota.

— r.

Čebelarstvo.

Čebelar v maju.

Jože Okorn.

Mesec majnik je odločen za uspelo ali neuspelo čebelarsko letino. Če je v tem mesecu paša dobra,

potem ima čebelar obilo dela in veselja pri čebelah, pa naj čebelari na roje ali na med. Vkljub neugodnemu vremenu so se doslej letos plemenjaki povoljno razvijali. Če bo vreme ugodno, ter paša na borovnici, črešnji in sadnem drevju izdatna, bodo pleme-

njaki v začetku druge tretjine meseca maja na višku razvoja.

Čebelar, ki dela na roje, bo v tem času lahko že ogrebal roje. Skrajni čas je, da pripravi in opremi za roje potrebno število praznih panjev. Panji, v katere bomo ogrevali roje, morajo biti trdni, snažni in dovolj veliki. Kdor čebelarji v kranjičih, naj se končno vendarle že odloči, da bo dal roje v panje **normalne mere**. Normalen kranjski panj je zunaj merjeno 70 cm dolg, 30 cm širok in 16 cm visok. Čelnica in zadnja končnica naj bosta premakljivi, dno pa pritrjeno z vijaki ali največ s šestimi **koničastimi žeblički**. Preden ogrebemo roj v panj, moramo panj dobro osnažiti. Ne škoduje, če notranjščino panja zdrgnemo z meliso, orehovim listjem ali drugo prijetno dišečo rastlino. Pomnimo pa, da iz panja, v katerega so se v zimi naselile miši, vsak roj pobegne.

Če mislimo z roji obljuditi panje na okvirje, je posebno pri okvirjih velike mere neobhodno potrebno, da jih opremimo s satnicami. Okvirje moramo najprej zažičiti s pocinkano žico, in sicer v vodoravni legi. Če je okvir visok 20 do 26 cm, napremo v primerni razdalji na stranskih letvah po štiri žice. Žice ne smemo preveč napeti, drugače se okvir skrivi. Redno se pa zveži pri preveč napeti žici satnica. Ko smo potrebno število okvirjev zažičili, jih opremimo s **celimi satnicami**. Satnice pritrdimo s tekočim voskom na gornjo letvo okvirja, nakar takoj u'eremo z razgretim, v ta namen pripravljenim kolescem žico v satnice. Kolesce mora biti tako vroče, da se vosek topi. Pazimo pa, da ne bo deska, na kateri utiramo žico v satnice, vedno mokra, da ne bomo kolesca preveč pritiskali na satnico ter da bodo okvirji pravokotni in nezveženi. Ako bomo vse to upoštevali, bomo imeli brezhibno izdelane satnice, ter kot deska ravne satnike, s katerimi je čebelarju omogočeno lahko in hitro delo v panjih.

Pri obljudenju panjev na okvirje z roji pazimo, da bomo dali pred obljudenjem v plodišče panja z mrazlo stavbo vse okvirje, drugače se nam bo roj usedel na prazni prostor, pri panjih s toplo stavbo pa moramo takoj po obljudenju potisniti okence do zadnjega okvirja. Pri kranjičih pazimo, da se nam bodo roji usedli k čelnici, to je spredaj, ne pa v sredino panja.

Čebelarji imamo z roji veliko veselja, ki se pa kaj lahko preobrne v žalost. Upoštevajmo narodni pregovor: „Veliko rojičev — veliko mrličev“. Od posameznega plemenjaka vzemimo največ dva roja. Trekovci so navadno slabiči, zato jih vrnimo plemenjaku. Plemenjak, ki ga pustimo preveč izrojiti, oslabi. V takem izrojencu se kaj radi naselijo molji, ki uničijo satje, dostikrat pa preženejo tudi oslabele družince iz panja. Tak čebelar ogreba potem v juliju takozvane lakotne roje.

Ne zadostuje, da čebelar roj ogrebe, temveč ga mora tudi oskrbovati. Kakršna je oskrba rojev, taki so uspehi. Najboljši so seveda roji, ki so oskrbljeni ob dobri paši. Vendar jih tudi v tem primeru čebelar ne sme prepustiti samim sebi. Nadzirati in pospeševati mora stavbo satja in zaleganja. Po opazovanjih dr. Himerja, asistenta na čebelarskem zavodu v Erlangenu na Bavarskem, živi čebela v delovni pašni dobi šest do devet tednov. Redno lahko opazujemo, da roj najbolj živahno dela prvih deset dni, nakar začne živahnost vsled začasno še ne nena-domestljive izgube živali pojemati. Dolžnost naprednega čebelarja je, da to delavoljnost roja v čim večji meri izrabi, kar dosežemo s krmljenjem rojev. Vsak roj naj dobi tudi v srednje dobri paši v prvem tednu vsaj 1 kg medu. Ta izdatek se vedno bogato obrestuje. Le v prav dobri paši lahko krmljenje opustimo, nikdar pa ne smemo pustiti rojev stradati. Pri krmljenju rojev moramo upoštevati, da smemo **ob lepem vremenu krmiti le roje z oplojenimi maticami**, kajti roji z neoplojenimi maticami bi nam iz panjev pobegnili. (Dalje sledi.)

Gozdarstvo.

Ali je dovoljeno spravljati les in druge gozdne pridelke čez tuja zemljišča?

Ing. Anton Šivic.

Pod tem naslovom sem v 10. številki letnika 1912. glasila „Kmetovalec“ objavil daljše navodilo, ki mu je na vprašanje nekega bralca sledilo v 9. številki letnika 1913. še dodatno pojasnilo. L. 1912. objavljeno navodilo o spravljanju lesa po tujem zemljišču se je opiralo na določbe gozdnega zakona z dne 3. decembra 1852., drž. avstr. zakona šte. 250., ki je bil takrat v veljavi. — V 11. številki letnika 1913. sem pojasnil še porabo zakona o zasilnih potih iz l. 1896., kojega veljavnost je bila z zakonom z dne 9. januarja 1913., drž. avstr. zak. šte. 7., razširjena tudi na gozdove, dočim je ta zakon veljal po prej samo za poljedelska zemljišča.

Dne 1. julija 1930. je zadobil veljavo novi državni zakon o gozdovih, z dne 21. decembra 1929., ki je bil objavljen v 35. številki Službenega lista Dravske banovine iz l. 1930.

Tudi po tem novem gozdnem zakonu je dovoljeno pod gotovimi pogoji spravljati les in gozdne pridelke po tujem zemljišču, vendar je med določbami novega in razveljavljenega starega gozdnega zakona nekaj bistvenih razlik.

Novi zakon določa, da je **vsak zemljiški posestnik dolžan dovoliti lastniku gozda, odnosno lastniku gozdnih pridelkov**, da preko njegovega zemljišča spravi gozdne pridelke, ako jih ni mogoče spraviti na drug način, v drugi smeri, pa tudi tedaj, ko bi bila drugi način ali druga smer nerazmerno dražja.

Ako se kak lastnik gozda ali pa lastnik gozdnih pridelkov (torej tudi kupec lesa) želi poslužiti tujega zemljišča za izvoz gozdnih pridelkov, je dolžan, da najprej poskuša brez posredovanja oblasti na pravnoveljavni način sporazumeti se s posestnikom,

odnosno z lastnikom dotičnega zemljišča. Če ne pride do sporazuma, naj lastnik gozda ali gozdnih pridelkov prosi za posredovanje občeppravno oblastvo prve stopnje (sresko načelstvo).

V prošnji za posredovanje občeppravnega oblastva, je navesti:

1. Ime in priimek prošilca in njegovo bivališče;
2. vrsto in količino gozdnih pridelkov, ki jih prošilec želi spraviti iz gozda, nadalje kraj, na katerem se ti pridelki nahajajo;
3. kraj, kamor želi spraviti te pridelke;
4. zemljišče, preko katerega bi bilo treba spraviti pridelke; navesti je katastralne parcele, njihove lastnike odnosno posestnike in njihova stalna bivališča;
5. prostor, ki ga prošilec morebiti potrebuje za skladiščenje gozdnih pridelkov;
6. način izvoza in potrebo morebitnih pravilnih naprav (lesenih riž, vzpenjače, gozdne železnice i. t. d.);
7. obris parcel, pravilne smeri in eventualno potrebnih naprav;
8. rok, koliko časa bi trajalo spravljanje;
9. dokazilo, da je bil napravljen poskus, sporazumeti se z zemljiškim posestnikom, odnosno lastnikom; odškodnino, ki je bila slednjemu ponudena;
10. razlogi, iz katerih je razvidno, da spravilo ali sploh ni mogoče ali pa da je nerazmerno dražje v drugi smeri ali na drug način, kakor preko tujega zemljišča.

Občeppravno oblastvo prve stopnje odstopi prošnjo banski upravi, ako gre za spravilo preko dveh ali več srezov.

Ako pa spravilo ne gre preko meje sreza, izvede občeppravno oblastvo prve stopnje predpisani postopek. Prošnjo je obravnavati kot nujno in je v najkrajšem času odrediti krajevno poizvedbo. K tej poizvedbi je povabiti prizadete stranke, po potrebi zastopnika občine, kakor tudi potrebne izvedence, med katerimi mora biti tudi pristojni šumarski refe-

rent. Ako gre za posebne gradbe, je potreben tudi izvedenec zadevne stroke.

Po izvršenem ogledu je delovati na to, da se stranke sporazumejo glede zasilnega spravila in odškodnine. Ako do tega sporazuma ne pride, se zahteva mnenje izvedenca.

O izvršenem ogledu, zaslišanju izvedencev in strank sestavi vodja komisije zapisnik, ki ga podpisujejo člani komisije in prizadete stranke.

Na temelju izvedenega postopka izda pristojno upravno oblastvo odlok. Zadevo je tako pospešiti, da je postopek izveden in odlok izdan tekom 30 dni, računši od dneva, ko je bila prošnja vložena.

Z odlokom, s katerim se prizna spravilo po tujem zemljišču, se določi: Smer in obseg spravila, način spravljanja, prostor za skladiščenje gozdnih pridelkov, če je potrebno, koliko časa traja spravljanje in odškodnina.

Za oceno o vrsti, smeri, dolžini poti, dobi trajanja in o drugih razlogih, važnih za porabo tujega zemljišča, odločajo potrebe onega, ki je prošil za dovoljenje spravila gozdnih pridelkov preko tujega sveta. Oblastvo pa je moralo te potrebe dobro presoditi in dopustiti takšen način spravljanja, ki je za dotično zemljišče najmanj kvaren. V mnogo primerih se da škoda omejiti, ako se odredi spravilo lesa ob snegu ali zmrzlih tleh, če to ni mogoče, pa vsaj ob času, ko so spravljeni poljski pridelki, travniki, pokošeni, itd. Večkrat gre za dovoljenje so-uporabe obstoječe poti, drče ali druge pravilne naprave.

Določena smer spravila, odrejeni način in doba spravljanja itd., se smejo porabiti za vse posle, ki so v zvezi z izkoriščanjem dotičnega gozda, odnosno s spravilom lesa.

Prošnji za zasilno pot ali spravilo pa občeppravno oblastvo ne bo ugodilo, ako bi s tem nastala za lastnika zemljišča večja škoda, nego bi bila korist za onega, ki tako spravilo zahteva, ker gozdni zakon tega ne dopušča.

(Dalje prih.)

Za družništvo.

Kupovanje vrednostnih papirjev in naše zadruge.

Dr. Basaj.

Iz časov, ko so še agenti v velikih množinah prodajali ljudem razne vrednostne papirje in srečke na obroke, je prišlo med ljudi znatno število raznih državnih papirjev. Ko je lansko leto stopil v veljavo zakon o prodaji vrednostnih papirjev na obroke, je prodaja papirjev in srečk po agentih prenehala in ljudje so se pred to nadlogo res oddahnili. Ostalo pa je pri ljudeh mnogo vrednostnih papirjev, ki so jih sicer drago plačali, glede katerih pa se prav malo spoznajo, kako jih je treba upravljati. Zato smatramo za koristno, da v naslednjem navedemo najvažnejše vrste teh papirjev in pa najpotrebnejše glede obrestovanja, kupona, žrebanja itd.

1. **Obveznice loterijske 2½% državne rente**, ki se na kratko tudi imenujejo **vojna škoda** (ratna

šteta). Vsaka taka obveznica glasi na nominale 1000 Din. — V prometu jih je za nominalnih 4.604.466.000 Din. Obveznica, ki glasi na 1000 Din, nosi torej vsako leto 25 Din obresti. Kupon se izplačuje vsako leto od 1. februarja naprej. Z ozirom na nizko obrestovanje (2½%) je seveda kurzna vrednost vojne škode znatno pod nominalno vrednostjo. Sedaj se plačuje med 423 do 425 Din za obveznico, ki se glasi na 1000 Din. Pri tej kurzni vrednosti dosežemo dejansko obrestovanje vloženega kapitala po blizu 6% (5.9%). Toda poleg tega obrestovanja je treba pri vojni škodi upoštevati še dvoje: Prvič se po načrtu, ki ga določa zakon o ratni šteti, vsako parno leto izžreba 188 dobitkov v skupni vrednosti 7.000.000 Din, vsako neparno leto pa polovica tega, torej 3.500.000 Din. Izžrebani vsakoletni dobitki tvorijo nekako nadomestilo za nizko obrestovanje teh papirjev. Drugič pa se vsako leto počem žrebanja amortizira, **torej lastnikom izplača večje število obveznic po nominalnem znesku.**

Za vsako po žrebu amortizirano srečko se torej izplača lastniku 1000 Din, dasi je srečko kupil le za 423 Din. Ti dve ugodnosti vojne škode vabita k nakupu papirja gotovo v večji meri, kakor pa faktično obrestovanje vložnega denarja, ki znaša le 5.9%. Zaradi dobitkov, ki se vsako leto izžrebajo v mesecu februarju, in zaradi amortizacije gotovega števila srečk vsako leto v februarju po nominalni vrednosti, se zato kurzna vrednost vojne škode vsako leto pred žrebanjem precej dvigne.

Zakon o vojni škodi predvideva, da se imajo vse obveznice vojne škode v nominalni vsoti 4.604.466.000 amortizirati do konca l. 1974, torej v bodočih 33 letih. Dosedaj je bilo tekom šestih proračunskih let amortiziranih obveznic vojne škode za 222.490.000 Din. V sledečih letih se bo vsota vsakoletno amortiziranih obveznic vojne škode povečala.

Kupon vojne škode zastara že v enem letu. Zato je treba zelo paziti, da se enoletni rok izplačila ne zamudi.

2. Obveznice 7%nega investicijskega posojila iz l. 1922., ki se nakratko imenuje tudi **7%no investicijsko posojilo.** Teh obveznic je v prometu za 496.000.000 Din nominalne vrednosti. Obveznice glasijo vsaka na 100 Din in se obrestujejo po 7% od nominala. Izplačujejo pa se obresti **dvakrat na leto, in sicer 15. marca ter 15. septembra.** Posojilo se bo po načrtu amortiziralo v 50 letih, računajoč od l. 1925. dalje. Vendar pa država pri teh obveznicah ni vezana, da za amortizirane obveznice izplača nominalno vsoto kakor pri vojni škodi, temveč lahko kupi obveznice, ki jih hoče dotično leto amortizirati, na trgu po borzni ceni. Kurzna vrednost obveznic investicijskega posojila je danes približno 89 Din. Ako kupimo obveznice po 89, predstavlja to obrestovanje vložnega kapitala po 7.8%, torej skoraj 8%.

3. Premijske obveznice iz l. 1888, ki se kratko imenujejo **Srbske tobačne srečke** (duvanski lozovi).

Obveznice glasijo vsaka na 10 Din nominalne. Celotno posojilo, ki se je najelo na podlagi teh obveznic, je znašalo 10.000.000 Din. Te obveznice ne donajajo rednih letnih obresti, kakor smo to videli pri obveznicah zgoraj pod 1) in 2). Zato tudi nimajo vsakoletnih kuponov. Pač pa se vsako leto izžreba precejšnje število **dobitkov**, ki so nekako nadomestilo za obresti. Tako se n. pr. po načrtu za leta 1929. do 1933. vrše vsako leto tri žrebanja dobitkov in se vsako leto izžreba 87 dobitkov v vrednosti 204.250 Din. Poleg žrebanja dobitkov se pa vrši z žrebanjem tudi še **amortizacija obveznic** po načrtu. Ker srečke nimajo vsakoletnega kupona, je zato amortizacija teh obveznic po načrtu urejena tako, da se imejitelju izplača za amortizirano srečko tem višji znesek, čim pozneje je srečka za amortizacijo izžrebana. Pri teh srečkah obstoji torej dvojno žrebanje:

- a) žrebanje **dobitkov**, in sicer trikrat na leto,
- b) žrebanje srečk **za amortizacijo.**

Srečke imajo sedaj kurzno vrednost približno 25 do 26 Din.

4. Premijske obveznice Srbskega rdečega križa iz l. 1907., ki se kratko imenujejo tudi **srečke Rdečega križa.** Obveznice glasijo na 20 Din vsaka in je l. 1907. znašalo posojilo, najeto na te obveznice, 20.000.000 Din. Srečke so urejene glede dobitkov in amortizacije popolnoma slično kot ravnokar opisane Srbske tobačne srečke. Te srečke imajo torej tudi le en kupon za eventualno izžrebani dobitok. Ravnotako se vrši amortizacija srečk na podlagi žrebanja in se za izžrebano srečko izplačuje tem višja amortizacijska vsota, čim pozneje je srečka izžrebana. Ker torej srečka nima rednih letnih obresti, se te nadomestijo deloma z možnostjo vsakoletnega dobitka, deloma z rastočo vsoto, ki se izplačuje za amortizirane srečke. — Sedanji kurz teh obveznic je 48 do 49 Din.

(Dalje prih.)

Družbene zadeve in razno.

Uradne vesti.

ZAPISNIK

seje glavnega odbora Kmetijske družbe v Ljubljani, dne 9. aprila 1931.

Navzoči so bili gg.: predsednik **Oton Detela**, podpredsednik **Hauptman** ter odborniki **Bruhc, Jan, Kersnik, Levstik, Piber, Robič, Rus, Steblovnik, Šušteršič, Štercin, Vesenjak, inž. Zidanšek** obenem kot zastopnik banske uprave, račun. pregled. **Mol**, družbeni ravnatelj **inž. Lah** in kot zapisnikar strok. tajnik **Kafol**.

G. predsednik je otvoril sejo ob 1/2 11 uri, ugotovil sklepčnost ter pozdravil navzoče gg. odbornike, nakar je podal svoje poročilo.

1. Kmetijska družba je po sklepu glavnega odbora prodala banski upravi družbeno drevnino na Poljanah, ki jo ista potrebuje za razširjenje javne bolnice. Kupno-prodajna pogodba je bila od družbe podpisana 12. februarja, od banske uprave pa 11. marca, ko je to potrdil minister za finance 21. februarja t. l.

2. Banska uprava je obenem prodala družbi zemljišče poleg družbene hiše Novi trg, št. 3 ter je bila tozadevna kupna pogodba podpisana 9. aprila t. l. Manjka za to še samo odobritve od strani finančnega ministra.

3. Dne 14. februarja t. l. je g. ban dr. Marušič odredil, da se rok za pobiranje članarine določi do 1. marca t. l. Ker je bila teden poprej odborova seja in ni bilo mogoče ponovno sklicati gg. odbornikov samo zaradi tega na sejo, so se ti pismenim potom pozvali, naj izjavijo svoje mnenje z ozirom na to željo g. bana. Termin, do katerega je plačati družbene prispevke, določa po § 23. glavni odbor. Večina gg. odbornikov se je strinjala z rokom, ki ga je določil g. ban.

4. Osnutek zakona o agrarni reformi. Družba je prejela ta osnutek v proučitev. Kakor vsi dosedanja osnutki je tudi ta izredno važen, vsled tega ga bo družba po posebni komisiji temeljito proučila in postavila primerne izpremenjevalne predloge.

G. Piber je pripomnil k predsednikovem poročilu, da je bil termin za sprejem članov prav umesten. Sicer je število članov napram lanskemu letu nekoliko padlo, ali vendar je dru-

žba zasidrala v pravi gospodarski pravec in je s tem postala čisto gospodarska družba. Dosedanji odbor je zares nepristransko vodil vse tekoče posle.

G. predsednik je omenil, da bo treba skrbeti pri družbi, da se napravijo čimprej nova skladišča, in sicer ne le v Ljubljani, temveč tudi v Celju.

Na predlog g. Pibra je glavni odbor pooblastil predsedstvo, da ukrene vse potrebno, pripravi načrte in proračun za napravo teh skladišč do prihodnje seje. Pripomnil je tudi, naj se k proučitvi zakona o agrarni reformi pritegnejo bližnji odborniki, kakor n. pr. g. inž. Zidanšek in dr.

Čitanje zapisnika zadnje odborove seje z dne 4. februarja t. l. se je opustil, ker ga je v celoti glavni odbor potrdil, kakor je bil objavljen v „Kmetovalcu“.

Sledilo je poročilo g. ravnatelja o delovanju Kmetijske družbe, in sicer:

1. Družba je glasom sklepa zadnje odborove seje od 4. februarja ponovno vložila prošnjo na prometno ministrstvo za dovolitev polovične vožnje po železnici kmetovalcem, ki prirejajo poučne izlete na kmetijske šole in druge vzorne kmetijske zavode. Prošnji se ni ugodilo.

2. V posebni vlogi je predložila banski upravi škodo, ki jo povzroča silno pijančevanje in veseljačenje, ki naj se kolikor mogoče omeji. Banska uprava je obljubila, da bo v tem pogledu podvzela vse korake, da se omeji to škodljivo razvado med našim ljudstvom.

3. Kmetijsko ministrstvo je predložilo Kmetijski družbi osnutek zakona o varstvu živali in rastlin, ki ga je temeljito proučila in predlagala primerne izpremembe. — Družba je dobila tudi osnutek zakona za konjače v izjavo, ki se je obenem tudi prečital. Razvila se je živahna debata, v katero so posegli razni gg. odborniki. Glavni odbor je na to sprejel predlog g. Jana, da predlaga družba, da se odškoduje konjače pavšalno za več občin skupaj v srezu, ker bi predstoječi osnutek preveč obremenil občine, ako bi se dobesedno izvajal.

4. Sreskim načelstvom je družba podala pojasnila o predpisih prodaje strupov, t. j. sredstev zoper rastlinske škodljivce, ki se danes uporabljajo v kmetijstvu in zlasti v sadjarstvu. — V nekaterih primerih je podala sodišču svoja mnenja o spornih zadevah, ki so se tikale predvsem cen kmetijskega blaga, oziroma pridelkov. — Udeležila se je tudi seje kmetijskega odbora na Ljubljanskem velesejmu, na kateri se je določil razpored letošnjih kmetijskih prireditev, v kolikor se bodo vršile v jeseni. — Družba je ponovno posredovala v sporih med podružnicami ter županstvu in drugimi oblastvi kakortudi med člani in podružničnimi vodstvi. Skušala je spraviti v sklad predvsem delovanje podružnic, da bo v njeno korist in v hasek članov. — Podpirala in predložila je banski upravi razne prošnje podružnic za podpore v svrhu nabave kmetijskih strojev in orodja kakortudi sredstev za zatiranje škodljivcev. — Mestno občino v Ljubljani je zaprosila za znižanje uvoznih kmetijskih pridelkov iz okolice, da na ta način olajša direktno prodajo pridelkov na mestnem trgu. — Prevzela je od Trgovske zbornice v Beogradu rusko laneno seme, da ga porazdeli med kmetovalce brezplačno proti vrnitvi semena v jeseni ali pa proti predplačilu po 5.50 Din za kg. (Dalje sledi.)

VABILO

k občnim zborom podružnic Kmetijske družbe.

Spored:

1. Točke 1.—6. po § 37. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Na Vnebohod, 14. maja 1931.:

Tržič-Sv. Ana, po jutranji sv. maši, ob sedmih, v šoli; Lesce, po drugi sv. maši v šoli; Ivanjkovci, ob devetih v Ivanj-

kovski dvorani; Lom, ob osmih pri načelniku; Gameljne, ob petnajstih pri Urincu, Srednje Gameljne; Št. Jošt nad Vrhniko, po sv. maši v Društveni dvorani; Velika Loka, ob štirinajstih v gostilni Alojzija Bukovca; Ribnica, ob petnajstih v Hranilnici in posojilnici; Lož, ob trinajstih v Gasilnem domu; Sv. Bolfenk v Slov. gor., ob polu enajstih v posojilnici; Ljutomer, ob polu devetih v meščanski šoli; Mengeš, ob petnajstih v Društvenem domu; Sv. Bolfenk v Slov. goricah, ob polu enajstih v Posojilnici;

v nedeljo, 17. maja 1931.:

Smartno pri Litiji, po prvi sv. maši v Društvenem domu; Št. Vid nad Ljubljano, ob osmih v osnovni šoli; Sv. Krištof nad Laškem, ob osmih v slov. osnovni šoli v Laškem; Selce, ob polu osmih v Krekovem domu; Krka, ob polu osmih v šoli; Škocjan, ob petnajstih v občinski pisarni; Suhadole, ob šestnajstih pri načelniku, 28; Bučka, ob šestnajstih pri načelniku, Jarči vrh, 11; Poljane nad Škofjo Loko, ob polu osmih v šoli; Šmarjeta, po rani sv. maši v kaplaniji; Brezovica pri Ljubljani, ob polu osmih v šoli; Moste pri Komendi, ob devetih pri županu; Globoko pri Brežicah, ob štirinajstih v osnovni šoli; Grahovo, po prvi sv. maši v šoli; Šmarje-Škofljica, ob osmih v šoli; Podčetrtek, ob štirinajstih v šoli; Vič, ob desetih v občinski pisarni; Zlatoliče, ob polu osmih v šoli; Benica, ob devetih v šoli; Ribno pri Bledu, ob petnajstih pri načelniku, Koritno, 14; Zalec, ob polu devetih v osnovni šoli; Preddvor, ob polu osmih v šoli; Begunje pri Cerknici, ob enajstih v novi šoli; Rateče-Planica, ob desetih v Mlekarski zadrugi; Šmarje pri Ješkah, ob petnajstih v gostilni Habjan; Komenda, po prvi sv. maši v Društvenem domu; Sv. Vid pri Ptuj, po rani sv. maši, ob polu osmih v Slomškovem domu; Jarenina, ob osmih v zgornji šoli; Dol pri Ljubljani, ob petnajstih v Društvenem domu; Limbuš-Ruše, ob devetih v limbuški šoli; Homec, ob desetih v mežnariji; Zagorje ob Savi, po prvi sv. maši v zagorski šoli; Gornji grad, ob polu devetih v osnovni šoli; Moravče, po prvi sv. maši v šoli; Št. Jurij pri Grosupljem, po sv. maši v Društveni dvorani; Bled, ob petnajstih v osnovni šoli; Ševnica pri Trebnjem, ob štirinajstih pri načelniku na Račjem selu; Dolso, takoj po prvi sv. maši v cerkveni dvorani pri Sv. Heleni; Slivnica pri Mariboru, po rani službi božji v šoli; Vrhnika, ob osmih v gostilni Andreja Opeke; Bloke, po večernicah v šoli v Novi vasi; Zakot pri Brežicah, ob desetih v občinski pisarni; Prevalje, ob polu devetih v Društveni dvorani; Domžale, ob petnajstih v osnovni šoli; Žiri, ob petnajstih pri načelniku, 6; Vel. Lašče, ob polu osmih v stari šoli; Vodice, ob polu osmih v Katoliškem domu; Duplje, ob polu šestnajstih v osnovni šoli; Iesenice, ob devetih v občinski posvetovalnici; Dobova pri Brežicah, po jutranji sv. maši v osnovni šoli; Tomišelj, po jutranji sv. maši v šoli; Trebnje, ob polu osmih v gostilni pri Pavlinu; Beltinci, ob devetih v osnovni šoli; Kozle, po prvi sv. maši, ob polu osmih, v Čitalnici; Sromlje, po službi božji v šoli; Št. Jurij ob Ščavnici, ob štirinajstih pri g. Mlinariču v Očeslavcih; Log, ob sedemnajstih v šoli;

v nedeljo, 24. maja 1931.:

Trojane, ob četrtna osem v dvorani pri Št. Gotardu; Fovče, ob osemnajstih pri načelniku, 9; Zapogge, ob desetih pri načelniku Hočevarju; Svibno, ob polu osmih v šoli;

na Binkoštni ponedeljek, 25. maja 1931.:

Sv. Miklavž pri Ormožu, ob osmih v Društvenem domu; Polhov gradec, po šesti sv. maši v občinski hiši; Zavrč, po rani službi božji v stari šoli; Sv. Jurij ob Taboru, po rani sv. maši, ob polu osmih, v šoli; Horjul, ob petnajstih v Kmetijskem društvu; Št. Lovrenc na Pohorju, ob polu desetih v gostilni Josipa Novaka; Sv. Martin pri Vurbergu, ob osmih v stari šoli; Verželj, ob polu devetih v šoli; Vučja vas, po rani sv. maši v gostilni „pri pošti“ pri Sv. Križu; Gornja Ponikva, ob polu osmih v osnovni šoli; Dobrepolje, ob polu osmih v šoli; Mokronog, ob petnajstih pri načelniku Zupančiču, Rakovnik; Pirniče, ob petnajstih pri Iv. Božiču na Vikerčah; Tirna-Roviše, ob štirinajstih na Brezovici, 7; Otave-Sv. Vid, ob štirinajstih v Kmetiskem domu;

v nedeljo, 31. maja 1931.:

Celje, ob polu devetih v občinskem uradu na Bregu; Poljčane, ob petnajstih v občinski pisarni; Trbovlje, ob polu osmih v osnovni šoli; Št. Jernej, ob polu devetih v šoli; Muta, ob polu devetih v Posojilnici in hranilnici pri Sv. Primožu nad Muto.

Gospodarske vesti.

Letošnji banovinski proračun, t. j. za l. 1931./32., znaša 116.4 milijonov Din. Novi proračun je nižji od lanskega, ki je znašal 136.1 milijonov Din. To znižanje je nastalo vsled tega, ker je prevzela država tri ljubljanske bolnice in je istočasno znižala tudi svojo podporo banovini. Proračun oddelka za kmetijstvo znaša 15.7 milijonov Din (lansko leto 14.3 milijone Din).

Izpremembe glede banovinske takse za sečnjo gozdov. V novem banovinskem proračunu je predvidena ta taksa na 2% od prodajne cene lesa ali od vrednosti posekanega lesa. Manjši posestniki so pa te takse oproščeni, če izkupiček za posekani les ne presega vsoto od 10.000 Din v enem koledarskem letu. Važna je tudi določba, da plača to takso lastnik. Njega dolžnost je tudi sečnjo prijaviti (ne kupec).

Banovinska taksa od prenosa nepremičnin je 1% in se pobira skupno z državno takso.

Taksa za živinske potne liste je letos ista kakor lansko leto. Od velike živali 6 Din, za drobnico 3 Din. Olajšava je v tem, da se na eninisti živinski potni list lahko vpiše 6 prasičev do 6 tednov starih, ali 3 prasiče do 6 mesecev, ali 3 ovce ali 3 koze. Ta taksa se bo plačevala pri občinskih uradih.

Banovinska doklada na vse neposredne davke znaša letos 35%, lansko leto pa 40%.

Banovinska trošarina na vino in alkoholne pijače se bo letos pobirala kakor dosedaj, in to 1 Din od 1 litra. Trošarina na mošt, t. j. 60 para od litra v novem pravilniku ni navedena. Nova je tudi določba, da lahko banska uprava oprosti plačilo trošarine na ono vino, ki ga zamenjujejo vinogradniki za druge pridelke, ampak le v srezih Ptuj, Ljutomer in Murska Sobotna. Na žganje se bo pobiralo 5 Din trošarine od hektolitrske stopnje. Na umetne brezalkoholne pijače znaša trošarina 10 par od vsakega dcl vsebine; plača jo proizvajalec. Naravne, brezalkoholne pijače so pa trošarine prste.

Razne vesti.

Sreski kmetijski odbor Ljubljana-okolica sporoča, da uraduje predsednik Brenčič vsako prvo in tretjo sredo v mesecu od 10.—12.30 ure v prostorih Agrarnega in kmetijskega oddelka sreskega načelstva za Ljubljano-okolico, Židovska steza 2/II. Dopisi in prošnje naj se pošiljajo na naslov: Sreski kmetijski odbor Ljubljana-okolica v roke predsednika Brenčič Jože, pos., Vrhnika 211.

Sreski kmetijski odbor v Murski Soboti (ožji odbor) je imel v sredo, 15. aprila t. l. svojo četrto redno sejo, na kateri je tri ure razpravljalo o kmetijskih vprašanih Prekmurja. V soboto, 2. maja ob 1/2 8. uri se vrši na sreskem načelstvu peta (zadnja) seja ožjega odbora, takoj nato, ob 9. uri, pa spomladansko zasedanje celokupnega odbora. — S prispevkom sreskega kmetijskega odbora je razdeljenih 14 travniških bran in dva trijerja. V poskusne svrhe se razdeli med člane rodovniških organizacij 60 slanah rudniških kamnov za lizanje živine. V svrhu obnove po toči poškodovanih gozdov je razdeljenih za 2500 Din brezplačnih sadik. Za razdelitev kmet. orodja med najmarljivejše obiskovalce zimskega kmetijskega tečaja v Gornji Lendavi je odobreno 800 Din. Za poskuse pri zatiranju sadnih škodljivcev je določen znesek 1500 Din. Akcija za znižanje davčnega količnika za zemljarino se nadaljuje. K nakupu dobrih bikov prispeva sreski kmetijski odbor 15 občinam po 500 Din. Za nakup štirih prevoznih drevesnih škopolnic prispeva sreski kmetijski odbor po 750 Din, za dve nahrbtni pa po 250 Din. Kmetijski podružnic v Murski Soboti je odobrena subvencija 1500 Din. Za nakup cepiva proti svinj-

ski kugi je odobreno 1.800 Din, istotako se bo pocenilo cepljenje svinj proti rdečici na 5 Din; ker prispeva kmetijski odbor po 1 Din za vsak komad.

Kmetijsko-šolski vestnik.

Enodnevni tečaj za zatiranje škodljivcev in boleznih sadnega drevja se vrši v sredo, 13. maja 1931. na banov. vinarški in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je brezplačen in traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Udeležbo je prijaviti z dopisnico do 12. maja ravnateljstvu šole.

Predavanja pri kmetijskih podružnicah v mesecu maju 1931.

Cerknica, po jutranji sv. maši v šoli o živinoreji (predava ravnatelj inž. Lah);

14. maja:

Dob pri Domžalah, ob petnajstih v šoli o sadjarstvu (predava strok. tajnik Kafol);

17. maja:

Črešnjača pri Frankolovem, po jutranji sv. maši v šoli o organizaciji kmetijstva (predava ravnatelj inž. Lah); **Banja loka pri Kočevju**, po sv. maši v šoli o sadjarstvu (predava strok. tajnik Kafol);

24. in 25. maja 1931.:

Slovenska Bistrica, oba dneva filmsko predavanje v kinu ob osmih in popoldne po nauku o sadnih škodljivcih, nemška kmetijska razstava itd. (razlaga strok. tajnik Kafol);

31. maja 1931.:

Dole pri Litiji, ob sedmih v šoli o izboljšanju gospodarstva (predava strok. tajnik Kafol).

Tržne cene.

Tržne cene so označene tako, kakor veljajo na trgu ali na sejnih v Ljubljani in Mariboru pri nadrobni prodaji in so posnete po tržnih poročilih teh mest. Cene na deželi in pri kupčiji na debelo so nižje.

Cene so v dinarjih.		Ljubljana		Maribor	
Žitni in drugi pridelki	pšenica	1 q	200 — do 210 —	160 — do 200 —	
	rž	1 ..	190 — do 205 —	150 — do 200 —	
	ječmen	1 ..	190 — do 205 —	150 — do 200 —	
	oves	1 ..	190 — do 230 —	175 — do 250 —	
	proso	1 ..	190 — do 200 —	150 — do 250 —	
	koruza (nova, sušena)	1 ..	140 — do 145 —	130 — do 200 —	
	aida	1 ..	200 — do 210 —	160 — do 200 —	
	fižol, ribničan	1 ..	— do 270 —	150 — do 300 —	
	fižol, prepelčar	1 ..	— do 280 —	— do —	
	krompir	1 ..	1 — do —	75 — do 150 —	
Seno in slama	sladko seno	1 ..	85 — do 100 —	120 — do 160 —	
	kislo seno	1 ..	70 — do 75 —	— do —	
	slama	1 ..	50 — do 70 —	60 — do 65 —	
Goveja živina	Volj I. . . . . žive teže 1 kg	1 ..	— do 8 —	6 — do 6 75	
	.. II. . . . . " " 1 ..	1 ..	— do 7 50	4 75 do 2 25	
	.. III. . . . . " " 1 ..	1 ..	— do 6 50	4 25 do 5 —	
	Krave debele . . . . . " " 1 ..	1 ..	5 — do 6 —	3 50 do 3 75	
	Krave, klobasarice . . . . . " " 1 ..	1 ..	3 00 do 4 —	2 — do 2 50	
Teleta . . . . . žive teže 1 kg	1 ..	10 — do 11 —	9 — do 11 —		
(Prigon v Lj. 220, M.r. 769 glav)					
Prasiči	6—8 tednov stari . . . . . kom.	1 ..	100 — do 125 —	80 — do 120 —	
	3—4 mesece stari . . . . . " "	1 ..	— do —	250 — do 350 —	
	5—7 mesece stari . . . . . " "	1 ..	— do —	400 — do 550 —	
	debel . . . . . žive teže 1 kg	1 ..	7 50 do 8 50	8 — do 9 —	
	debel . . . . . mrtve " " 1 ..	1 ..	10 — do 11 —	10 — do 11 —	
(Prigon v Lj. 1153 v Mar. 660 glav)					
Perutnina	piščanec . . . . . kom.	1 ..	20 — do 30 —	18 — do 45 —	
	kokoš . . . . . " "	1 ..	25 — do 40 —	20 — do 45 —	
	mleko . . . . . 1 lit.	1 ..	2 50 do 3 —	2 — do 3 —	
	smetana . . . . . 1 lit.	1 ..	— do —	12 — do 14 —	
	čajno maslo . . . . . 1 kg	1 ..	36 — do 40 —	34 — do 48 —	
	surovo maslo . . . . . 1 ..	1 ..	25 — do 36 —	36 — do 40 —	
	polimentalski sir . . . . . 1 ..	1 ..	24 — do —	20 — do 34 —	
	sirček . . . . . 1 ..	1 ..	7 — do 8 —	7 — do 8 —	
	lajce . . . . . kom.	1 ..	0 50 do 1 —	0 75 do 1 —	
	Ker. vo maslo, sir	trda drva . . . . . 1 m ³	1 ..	135 — do 150 —	120 — do 145 —
mehka drva . . . . . 1 ..		1 ..	70 — do —	90 — do 110 —	

Za uredništvo odgovorna: ing. R. Lah in Franjo Kafol. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela. — Tisk J. Blasnik nasled. Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren Janez Vehar.

J. BLASNIKA NASL.

UNIVERZITETNA TISKARNA

LITOGRAFIJA   OFFSETTISK   KARTONAŽA

ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE

VREČICE ZA SEMENA

NAJSTAREJŠI GRAFIČNI ZAVOD JUGOSLAVIJE

IZVRŠUJE VSE TISKOVINE NAJCENEJE IN NAJBOLJ SOLIDNO

USTANOVLJENA LETA 1828

Škropilnice za sadno drevje, samodelne in za vinograde.

„Rekord“ že izgotovljene drevesne lepljive pasove za lovljenje živalskih škodljivcev na sadnem drevju.

„Flugs“ patentirane kose z vsemi potrebnimi pritisklinami dobite pri glavni zalogi za našo državo

J. Videmšek Maribor

Koroščeva ulica št. 36.

Katalogi in ceniki brezplačno na razpolago! — Zahtevajte ponudbe! — Iščemo zastopnike v vsakem kraju!

LANENO OLJE, FIRNEŽ, BARVE, LAKE, KIT, LANENE TROPINE

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodneje kupite pri domačem podjetju

MEDIČ-ZANKL

tovarne olja lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIC

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah.

POSOJILNICA V MARIBORU

R. Z. S. S. R.

NARODNI DOM

Telefon 21-08. Ustanovljena 1882.

O. restuje nevezane **hranilne vloge** po 5%,
vloge proti 3 mesečni odpovedi po 6 1/2%.

Stanje hran. vlog nad Din 90.000.000...

Rezerve znašajo nad Din 6.000.000...

Posojila dale članom na vknjižbo po 8% na osebno poročitvo po 9%.

MASTIN

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine je brezdomno

ki pospešuje rast, odebelitev in omastitev domače, posebno klanne živine. — Jasen dokaz neprecenljive vrednosti »MASTINA« so brezštevilna zahvalna pisma.

Cena: 5 škat. 46 Din,
10 škat. 80 Din.

LEKARNA TRNKOCZY

LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠTEV. 4.
(Zraven Rotovža.)

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neom. zavezo

V LJUBLJANI

obrestuje vloge in daje posojila in kredite pod najugodnejšimi pogoji. Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači. Miklošičeva c. 6.

HRANILNE VLOGE ZNAŠAJO NAD 190 MILIJONOV DIN.

Ustanovljena leta 1881

Celjska posojilnica

d. d. v Celju

v lastni hiši „Narodni dom“

Sprejema hranilne vloge, daje posojila. Izvršuje vse denarne posle.

Lastna glavnica in rezerve Din 14.500.000

Podružnici:

Maribor, Aleksandrova cesta 11

Šoštanj, (v lastni hiši)

Kmetovalci, čitajte kmetijsko - strokovne knjige!

KMETIJSKE KNJIGE

in gospodarska navodila, ki jih ima naprodaj

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

NOVI TRG ŠTEV. 3.

Po prejemu denarja se takoj odpošljejo knjige!

Ob naročitvi knjig zahtevajte poštno položnico!

Splošno kmetijstvo.

	Din
F. Stupar, Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini	5,—
B. Skalicky, Kmetijske razmere na Češkem (broš.)	10,—
I. Maidič, Nasveti za hišo in dom (vez.)	30,—
Vilj. Rohrman, Kmetijsko gospodarstvo	26,—

Travništvo.

Weinzierl - Turk, O sestavljenju in setvi travnih mešanec (broš.)	15,—
Inž. Turk, Navodilo o gnojenju travnikov	5,—

Vinarstvo in kletarstvo.

B. Skalicky, Pridelovanje in razpečavanje namiznega grozdja, ter vzgoja trt na špalirju (broš.)	10,—
A. Žmavc, Vinarstvo (vez.)	66,—
Imenik vinogradnikov mariborske oblasti	10,—

Sadjarstvo in vrtnarstvo.

M. Humek, Breskev in marelica (broš.)	10,—
M. Humek, Praktični sadjar (vez.)	80,—
M. Humek, Sadje v gospodinjstvu (broš.)	24,—
M. Humek, Sadno vino ali sadjevec (broš.)	10,—
F. Kafol, „Sadjarstvo“	10,—
I. Zupanc, „Konzerviranje sadja in povrtnine“	16,—
M. Humek, Pet slik od žlahtnih hrušk	10,—
M. Humek, Domači vrt (vez.)	40,—

	Din
I. Priol, Ameriški način sortiranja in vkladanja sadja (broš.)	5,—

Živinoreja in živinozdravstvo.

Franc Černe, Živinoreja (vez.)	120,—
Steuert - Jamnik, Soseđa Razumnika „Konjereja“	15,—
F. Dular, Domači živinozdravnik (vez.)	44,—
A. Slivnik, Perutninarstvo (vez.)	50,—
Dr. Voszka, Reja domačih zajcev (broš.)	10,—
A. Pevc, „Sirarstvo“ (vez.)	70,—

Čebelarstvo.

A. Janša, Nauk o čebelarstvu (broš.)	24,—
Ant. Žnidaršič, Naš panj (vez.)	40,—

Razne gospodarske knjige.

M. Kostanjevec, O užitnini vina in mesa (broš.)	5,—
A. Šivic, Poljudno navodilo za merjenje lesa	15,—
J. Künzle, Zel in plevel „Slovar naravnega zdravilstva“ (vez.)	75,—
J. Künzle, Zdravilna zelišča (broš.)	8,—
L. Purgaj, Gospodinjstvo (broš.)	40,—
A. Beg, Naše gobe, navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob (vez.)	50,—
Inž. A. Šivic, Gozdarstvo v ljublj. obl.	35,—
Dr. Spiller-Muys: Planinski zakoni (broš.)	20,—
Zbirka zakonov (38. snopič, broš.)	26,—
I. M. Vičič, Določanje žive teže pri govedu brez tehtnice	12,—

„Gospodarska navodila“

ponatisi iz „Kmetovalca“. Vsako posamezno navodilo stane 2 Din.

Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati (Zadostuje če imenujete samo tekoče štev. od navodil).

1. Počrtenje vina ali sadjevec.
5. Sestava in setev travnih in deteljnih zmesi.
7. Gnojenje vinogradov z največjimi umetnimi gnojili.
8. Kako se iz gnilega grozdja napravi dobro vino.
9. Čiste drože in njih raba v kletarstvu.
13. Vzroki neplodnosti pri govedu.
15. Sluzavost ali vlačljivost vina.
18. Krmiljenje z oljnimi tropinami.
20. Čiščenje in precejanje vina.
25. Resna beseda vinogradnikom ob trgatvi.
26. Naprava petifota ali domače pilače.
27. O bistvu alkoholnega vretnja (kipenja).

29. Vnete vimena ali volčič na vimenu.
34. Zatiranje oidija ali prave trane plesni.
36. Nova naredba glede zvrševanja rezarstva.
37. Kislost (kisloba) in razkisanje vina.
40. Zatiranje sadnih škodljivcev in boleznih ter škropljenje dreveja.
41. Močno krmilo „ribja moka“ za rast in pitanje prašičev.
43. Dolžnost vzdrževanja ograj pred živino, ki se pase.
44. Napenjanje govedu.
46. Bradavice (gobe) pri živini.
50. Izdelovanje mila za dom.
51. Zdravljenje kužnih boleznih s cepljenjem (rdečica).

54. Nove zakonske določbe o sporih pri kupčiji z živino.
59. Natrijev bisulfit kot nadomestno sredstvo za žveplo.
60. Kako se obnavljajo in popravljajo meje?
62. Presojanje krmil po škrobnih vrednotah.
63. Garje pri konjih.
64. Apneni dušik.
66. Duh in okus vina po žveplu.
68. Tobak. Pridelovanje in zakonski predpisi.
69. Sečni kamni pri živilih.
70. O prilavi sekanja v gozdih.
71. Kisanje in cikanje vina.
72. Trošarina na vino.
73. Precejanje in filtriranje vina.
74. Glodanje lesa po goveji živini.

75. Dve nujni slogi naše živinoreje.
76. Sredstva za pokončevanje škodljivih rastlin in živali.
77. Škoda, povzročena po lovcih in divjačini.
78. Moderno zatiranje živalskih kužnih in nalezljivih bolezni.
79. Preizkusi z umetnimi gnojili 1923. leta.
80. Pomen kmečkih gozdov.
81. Neplodnost, zvrženje in boleznine žrebet.
82. Salojdin kot sredstvo zoper trtno plesnobo.
83. Tekoče žveplo zoper plesnobo na grozdju.
84. Mollavo žito.
85. Kako sadimo sadno drevje ob cestah in natihi.
86. Vinski eponit in njega uporaba v kletarstvu.

Prodaj 27 jelovih plohov

suhih, 7 cm debelih in 6 m dolgih: Franc Zupan, Studenčice 1, p. Lesce. 162

Valilna jajca

selekcijoniranih štajerskih kokoši, svetlorjave barve odda graščina na Pragerskem. Povprečna nesnost kokoši v letu 1930, je znašala 164 ja.c. Cena je Din 3 za komad, oziroma Din 3.50 z omotom vred. 161

„Fižol-ribničan“

za seme, ima na prodaj Franc Mikolič, posestnik in trgovec v Sodražici. (Cena po dogovoru). 160

Vabilo

na 26. redni občni zbor „Kmetijskega društva za Ptujski okraj v Ptuj“, ki se vrši v nedeljo dne 10. maja 1931. ob 10. uri dopoldne v prostorih „Posojilnice“ v Narodnem domu. — Dnevni red: 1. Odobritev zapisnika o lanskem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1930. 4. Volitev v načelstvo in nadzorstvo v smislu pravil. 5. Služajnost. 159

Pridno služkinjo

rabim za takoj, katera ima veselje do živine. Ponudbe je poslati na naslov: Ivan Zural, Slovenska Bistrica. 128

Pincgavskega bika

18 mesecev starega, licencovanega, od posebno dobre molznice, zelo lepega — za plemo, prodaj: Martin Langus, Češnjica, pošta Srednja vas v Bohinju. 157

Dobro sladko seno

večje množine, ima poceni na prodaj: Peter Lackner, Kočevje. 156

Gepelj-ležeči

kompletan za Din 1000 prodaj: Leopold Jesenko, Zirovnica (Gorenjsko). 155

Kamnodrobilec

(Steinbrecher) z valarjem za pesek s Sendling motorjem, prodam ali zamenjam z večjim. Plačilni pogoji ugodni. Zelo priporočljiv cestnim odborom ali cementni industriji. Jakob Kuac, Rovte. 161

Slamorenzico,

malo rabljeno in rabljen gepelj radi elektrifikacije prodam, Ludvik Svojtšak, Svetjo, p. Medvode. 150

Gepelj — stoječi

v dobrem stanju, prodaj: Franc Cvira, Kranj. 149

Prodaj 2 kosilna stroja

kompletna s pripravami za žetev znamke „Deering“ in „Knotek“, delovna širina 1.30 cm, ali zamenjam za Deering z 1.45 m širine. Ant. Cerne, Zgor. Siska 25 pri Ljubljani. 148

400 kg semenskega fižola

prav zgodnjega „Mandalona“ izročim za seme proti vračilu v jeseni. Ant. Cerne, Zgor. Siska št. 25, p. Ljubljana VII. 147

Prodaj kravo,

prave pincgavske pasme z rodovnikom, ocenjeno 28 točk s teličkom, mleka 14 litrov dnevno, teža 500 kg. Valentin Kržaj, posestnik, Zgoranje Bitnje, p. Stražišče pri Kranju. 145

Mlatilnico

z tresali in reto, v dobrem stanju, ima radi električne naprave na prodaj: Anton Kastelic, Šmarje št. 4 pri Grosupljem. 25

Bronaste purane in čistokrvne pekingške race

mlade, ima na prodaj: „Odsek za perutninarstvo“ kmetijskih družbe v Ljubljani. 164

Čebelarji pozor!

Izdelujem in prodajam po 280 Din komad A. Žnidaršičeve panje na 9 satnikov z verando in položnim ameriškim žrelom v vališču, begalnica ter premakljivim žrelom in brado v medišču. Sušno in natančno delo! Franc Sršen, mizarški mojster, Golo 1, p. Vodice. 151

1000 kg dobrega sena in 500 kg pšenične slame

ima na prodaj Franc Bezljaj, Preska 26, p. Medvode. 153

Jajca za valenje

od čistokrvnih Leghorn kokoši prodajam po Din 4 komad: Inkret Alfonz, Senkov turn, pošta Vodice. 152

Mrjasca

čistokrvnega jokširca, do tri mesece starega kupi: Bolnica na Studencu, p. Dev. Mar. v Polju. 146

IVAN JAX IN SIN LJUBLJANA, Gosposvetska c. 2. Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne.

15 letna garancija.

Veze: je se poučuje pri nakupu brezplačno

Pisalni stroji „A D L E R“

Kolesa iz prvih tovarn Dürkopp, Styria, Nero. Pletilni stroji vedno v zalogi. Posamezni deli koles in šivalnih strojev.

Daje tudi na obroke

Cenike franco in zastojl.

Izvoz sadja

sijajno narašča. Zato čuvajo naši sadjarji nasade edinole z

GARKON-OM!

TVORNICA „GARKON“
d. z o. z. v Celju

(Dobi se tudi pri Kmetijski družbi v Ljubljani.)

Prvovrstno spomladno umetno gnojilo je

Čilski soliter

ki ima zajamčeno 15% dušika. Učinkuje hitro in gotovo ter se z uspehom uporablja na vseh zemljah in pri vseh rastlinah. Čilski soliter se dobi pri vseh kmetijskih korporacijah in prodajal-

cih umetnih gnojil v Sloveniji. Za veleprodajo ga dobavlja tvrdka Ivo Cerinič, Karlovac (Hrvatska) Vsa strokovna navodila in pismena pojasnila o uporabi čilskega solitra nudi brezplačno.

Beograd: Delegacija proizvajalca čil. salitre Obličev Venac 36.
Zagreb: Poddelegacija proizvajalca čil. salitre, Mihanovičeva ul. 38

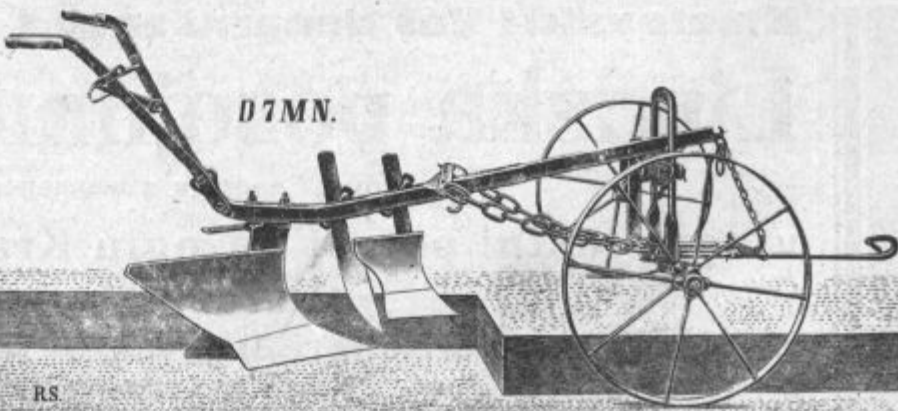
RUD. SACK

tovarna poljedelskih strojev in orodja

LEIPZIG.

Podružnica: WIEN.

Sackove stroje ima v zalogi: Kmetijska družba v Ljubljani.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20.—, vsaka nadaljna beseda po 1 Din.

Upravništvo ne prevzame posredovanja. Vsakega 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodnjo številko.

Pluge,

priznano dobro sestavljene, železne okopalnice z jeklenimi motikami, boljše od tovarniških, kakor tudi osipalnice z lesenimi in tudi železnimi gredelnimi, izdeluje in priporoča: **Matej Bregant v Orehovi vasi, p. Slivnica pri Mariboru.** 95

„Mali sadjar“

je priložna knjižica, ki je spisana iz prakse za prakso. V jedrnatem slogu podaja vsa navodila iz sadjarstva. Prodajajo jo po Din 10, s poštnino Din 10,50, knjižarne in avtor: **Josip Strekelj v Ljubljani, Zvonarska ul. 11.** 50

Oblastveno koncesionirana

Šoferska šola

Gojko Pipenbacher, Ljubljana, Gosposvetska c. 12. Zahtevajte informacije! 34

Kupim kosilni stroj

bolj velikega! **Vinko Koman, posestnik, Dravjce št. 22, p. St. Vid pri Ljubljani.** 128

Brinje, fige in slive za žganjekuho

oddaja po ugodnih cenah **Ivan Jetačin, Ljubljana, Emonska cesta 2.** Zahtevajte ponudbo. 87

Mozaični tlakovi,

stopnice, ograje, cevi, podboji. **Cementarna I. Goslinčar, Pešata, p. Dol pri Ljubljani.** 144

Stroj za grabljenje sena

novoprežen, lahek, že rabljen, kupi **Josip Hočevar, Zeje 12, pošta: Komenda.** 154

Par krasni težkih konj

brez vsake napake, stari 4—5 let, na prodaj pri Brežicah. Naslov pri upravi „**Kmetovalca**“ pod št. 138.

Prodajam kosilni stroj

z žetno pripravo, **Franc Hočevar, Zeje 12, pošta Komenda.** 130

2500 dinarjev

zposlužite najmanj mesecno, če obiskujete v Vašem okolišju ljudi! **Tovarna Vega, Ljubljana, poštni predal 307.** Priložite znamko za odgovor! 36

Zivinorejci!

Ko prodajate in tudi kadar kupujete na sejmu ali v hlevu živino, imejte vselej pri sebi zanesljivo in praktično knjižico „**Določanje žive teže pri govedu brez tehtnice**“, katera Vam pove brez računanja in brez vage, koliko je vaša živina težka. Cena knjižice je samo 10 Din, po pošti 12 Din. Dobi se pri **Kmetijski družbi** ali pa pri založniku **J. M. VICIČ, Ljubljana, Abačjeva cesta št. 10, II. nadst.** 209

Originalne francoske „Vermorel“

irsne škropilnice in žveplalnike ter vse nadomestne dele za te ima v zalogi **Ivrdka Lovro Petrovar, Ivanjkovci.** 141

Zage, razno orodje.

Trebušne žage (Bauchsägen), robidnice (Zugsägen) z špičastimi in ameriškimi zobmi, žagini listi za ameriškane brez zob, precepne žage (Spaltsägen), cirkularke, pile, razno sodarsko in drugo orodje in tehnične potrebščine iz ostale polovice blagovne zaloge bivšega konkurznega sklada, prodaja po ugodnih cenah, dokler zaloga traja, od 1. aprila 1931 dalje vsak delavnik od 8.—12. dopoldne: **A. Koutny, Ljubljana-Siška, Medvedova cesta št. 28 (poleg gorenjskega kolodvora).** 120

Jalove krave,

to je bne, ki se gonilo, a ne obrejljo ozdravite zanesljivo z **BOSULIN** svečicami. 1 škatla z natančnim navodilom 30 Din. Če se pošlje denar v pisnu naprej, poštalne prosto, sicer povzete. Pišite po seznamu mojih specialitet za ljudi in živino. Kazpošilja edino: **Lekarna pri Angelju Varhu na Vrhniki!** 36

Lepéga bika

bohinske pingavske pasme z 29 točkami, proda **Marko Štepdar, Boh. Bistrica št. 18.** 163

V primerih zastrupljenja,

ki nastanejo zaradi pokvarjenih živil, zaradi alkohola, nikotina, morfija, kokaina, je raba prirodne grenčice „**Franz-Josef**“ važen pripomoček. Zdravniške strokovne knjige navajajo, da pri zastrupljenjih s svincem voda „**Franz-Josef**“ hitro odstrani najbolj trdovratno zagatenje, ki je glavni povod mučnih napadov kolike. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska cesta 36 (Jugo - avto). Prva oblastveno koncesionirana. Prospekt št. 17 zastonj. Pišite ponj! 86

Proč s plevelom!

Plevel, ki nam prinaša vsako leto ogromno škode, lahko zatremo z neodoljenim apnenim dušikom. Pobljže glej članek v „**Kmetovalcu**“, št. 7.

Naročila sprejema:

Tvornica za dušik d. d. Ruše

in **Kmetijska družba.** Naročila se lahko izvršijo tudi preko občin.

Kmetovalci! Vaš denarni zavod je

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na oglu **Kralja Petra** ceste in **Vodnikove** ulice.

**Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-
posestnikov z vsem svojim premoženjem. — Vlagatelji pri
Ljudski posojilnici ne plačajo rentnega davka.**

Stanje hranilnih vlog nad Din 100,000,000.—